

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΛΣΤ'

ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308

15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1987

ΑΡΙΘ. 15

== ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ==

Ευαγγέλου Δ. Θεοδώρου, 'Ο Ευαγγελιστής Λουκάς. — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Θεομητορικόν έρτολόγιον. — 'Ιωάννου Φουντούλη, 'Απαντήσεις σε λειτουργικές, κανονικές και άλλες άπορίες. — 'Αρχιμ. Συμεών Κούτσας, «Μνημονεύετε τῶν ήγουμένων ύμῶν...». — π. 'Αντ. 'Αλεβιζοπούλου, Θρησκευτική έλευθερία. — 'Αλεξ. Μ. Σταυροπούλου, 'Η ποιμαντική τῶν 'Αγίων. — Γεωργ. Κατσούλας, 'Αθυμία και πόνος κατά τὸν άγιον 'Ιωάννην Χρυσόστομον. — Χρυσ. Ι. Νεαμουνιτάκης, "Ανη εὐλαθείας στήν Πόλη τῶν όνείρων μας. — 'Επίκαιρα. — Φς, Τὸ βιβλίο. — Ευαγγέλου Π. Λέκκου, Ειδήσεις πού ένδιαφέρουν τούς 'Εφημερίους.

● ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

'Αθήναι. 'Ιακώβου Ι — Τηλ.
72.10.734 ● Προϊστάμενος Τῆς
πογραφείου: 'Ιωάννης
Μιχαήλ, 'Αριστοτέλους 179,
112 51 'Αθήναι.

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΣ ΛΟΥΚΑΣ

Τὴν 18η 'Οκτωβρίου εορτάζουμε τὴν μνήμη τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκά, ὁ ὁποῖος, κατὰ τὸν Χάρονα, θεωρεῖται ὡς τὸ μέγιστο κέρδος τοῦ ἔργου τοῦ 'Απ. Παύλου. 'Απὸ ὅλους τοὺς συνοδοὺς τοῦ 'Αποστόλου τῶν ἐθνῶν ὁ Λουκάς ἦταν ἐκεῖνος, πὺν εἶχε τὴν μεγαλύτερη μόρφωση. Στὸ πρόσωπό του ἔχομε ὑπέρροχο πρότυπο συνδυασμοῦ ζωτιανῆς χριστιανικῆς πίστεως και ἑλληνικῆς ἐπιστήμης. 'Ο Λουκάς, πὺν ἦταν ἑλλην ἱατρός, εἶχεν ἑλληνικὴ μόρφωση και συγγραφικὴ ικανότητα. 'Εκφραζόταν με ὀξεία παρατηρητικότητα και ἦταν τρόπον τινά χρονολόγος. «'Η θεία Πρόνοια, γράφει ὁ Χόλτσονερ, μάς χάρισε δύο γεμάτες ζωὴ εἰκόνες τῆς 'Εκκλησίας ἀπὸ τὴν περίοδο τῆς ἰδρύσεώς της. 'Η μία ζωγραφίσθηκε ἀπ' τὸ χέρι τοῦ Παύλου στὶς ἐπιστολές του, πὺν πάλονται ἀπὸ ζῆλον γιὰ ἄγῶνα, ἡ ἄλλη ἀπ' τὸ ἦσυχον και σταθερὸ χέρι τοῦ χειροῦργου, πὺν χειρίζεται με τὴν ἴδια εὐκολία και τὸ ντυτέρι και τὴν γραφίδα. 'Η 'Ανατολή και ἡ 'Ελλάς ἔδωκαν μαζί τὰ καλύτερα δῶρά τους: τὸ δάδος και τὴν φλόγα τοῦ προφητικοῦ δραματισμοῦ τοῦ Παύλου και τὴν σαφήνεια και χάρι τῆς σκέψεως τοῦ Λουκά».

'Ο Λουκάς ἦταν γιὰ τὸν 'Απ. Παῦλο «ὁ ἱατρός ὁ ἀγαπητὸς» (Κολοσ. δ', 14), πὺν τοῦ προσέφερε τὶς πολύτιμες ἱατρικὲς υπηρεσίες του. 'Επὶ πλέον ἦταν «συνεργός» του (Φιλιμ. 24) και ἐργαζόταν κι αὐτὸς γιὰ τὴν ἐξάπλωση τοῦ χριστιανικοῦ μηνύματος. 'Εκ τῶν μαρτυριῶν τούτων τοῦ 'Απ. Παύλου και ἐκ τοῦ χωρίου Β' Τιμ. δ', 11 («Λουκάς ἔστι μόνος μετ' ἐμοῦ»), ὅπως και ἐκ τῶν περιγραφῶν τῶν «Πράξεων τῶν 'Αποστόλων», στὶς ὁποῖες περιγραφῶν χρησιμοποιεῖται τὸ πρῶτο πληθυντικὸ πρόσωπον, συνάγεται, ὅτι ὁ Λουκάς συντρόφευε τὸν 'Απ. Παῦλο σὲ μεγάλο μέρος τῶν ἱεραποστολικῶν ὁδοιποριῶν του και τὸν ἐνίσχυε με τὴν παρουσία του στὸν ἴπο τῶν κυριωτέρων φυλακισέων του.

'Ο Λουκάς, γιὰ τὴν ἀποστομῶνη στὸς μετέπειτα αἰῶνες ἐκείνους πὺν ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ Χριστὸς τοῦ κηρύγματος δὲν ταυτίζεται πρὸς τὸν ἱστορικὸ 'Ιησοῦ, συνέγραψε τὸ Εὐαγγέλιό του, ἀφοῦ ἔλαθε ἐπ' ὄνι ἐξακριβωμένες πληροφορίες, τὶς ὁποῖες συγκέντρωσε ἐξ αὐτοπτῶν και ἀτηκόων μαρτύρων (Λουκ. α', 2-4). 'Εκδηλῆ εἶναι ἡ προσωπικὴ σφραγίδα τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκά και κατὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ συγγραφὴ τῶν «Πράξεων τῶν 'Αποστόλων», στὶς ὁποῖες ἡ διήκουσα ἔννοια εἶναι ὅτι ἡ θεία δύναμις ἐκφράζεται ἱστορικῶς στὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο τῶν 'Αποστόλων και στὴ νικηφόρο πορεία τοῦ Εὐαγγελίου ἀπὸ 'Ιερουσαλήμ μέχρι Ρώμης.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Γ' ΑΠΟ ΤΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΣ ΠΕΡΙΚΟΠΑΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΛΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

2. Ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Μεγάλῃς Παρακλήσεως (Λουκ. 1, 38-42· 11, 27-28)

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

Δ' Αἱ πρεσβεΐαι τῆς Θεοτόκου

1. Αἱ ΠΡΕΣΒΕΙΑΙ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

(Ἐπεραγία Θεοτόκε, σῶσον ἡμᾶς).

Σταθμὸς καὶ στίχος ἀγωνιστικὸς, εἰς τὴν περίοδον τοῦ θέρους, εἶναι τὸ κοινῶς λεγόμενον «Δεκαπενταύγουστον».

Αἱ δύο ἑβδομάδες τοῦ 15ῆμέρου τούτου εἶχον ἀρχικῶς διπλοῦν ἑορταστικὸν περιεχόμενον. Καὶ μέχρι σήμερον εἶναι ἐμφανῶς δισυστάτος ὁ ἑόρτιος αὐτὸς κύκλος.

Ἡ πρώτη ἑβδομάς, ὡς γνωστὸν, εἶναι ἀφιερωμένη εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου. Καὶ ἡ δευτέρα εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Ἐπεραγίας Θεοτόκου.

Περιλαμβάνονται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον συνηρησμένα μία Δεσποτικὴ καὶ μία Θεομητορικὴ ἑορτή. Καὶ μετὰ αὐτὴν τὴν σύζευξιν τῶν δύο ἑορτῶν προβάλλεται ἡ Ἐπεραγία Θεοτόκος ἀδιασπᾶστος ἡνωμένη μετὰ τὸν Σωτῆρα Χριστόν. Ἐντονον χαρακτηριστικὸν τοῦτο τῆς ὀρθοδόξου θέσεως τῆς Παναγίας εἰς τὴν λατρευτικὴν ἡμῶν ζωὴν καὶ τὴν σχέσιν μας (τιμὴν καὶ ἐπίκλησιν) πρὸς τὴν «Μητέρα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν».

1. Ἀφ' οὗτο ὁ Θεὸς «ἐπέδλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ» (Λουκ. 1,48), ἡ σεπτὴ Προσωπικότης καὶ ἡ παρουσία Τῆς εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν πιστῶν ἐξαίρει καὶ τονίζει τὴν σάρκωσιν τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Διὰ τοῦτο «μακαριοῦσιν αὐτὴν πασαὶ αἰγεναὶ» (αὐτόθι).

Δὲν τονίζεται ἀπλῶς τὸ ὑπέροχον μεγαλεῖον τῆς ἀγιότητος Αὐτῆς, ὡς Ἐπεραγία Παρθένου· ἀλλὰ προβάλλεται καὶ ὑμνεῖται ἡ ἀσύγκριτος δόξα Τῆς ὡς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Εἰς τὴν γνωστοτάτην καὶ συνήθη ἐπίκλησίν μας πρὸς Αὐτήν· «Ἐπεραγία Θεοτόκε, σῶσον ἡμᾶς», τονίζονται μαζί αἱ δύο λέξεις: «Ἐπεραγία - Θεοτόκε».

Λέγεται συνήθως ὅτι, ἐπειδὴ ἦτο «ὑπεραγία», διὰ

τοῦτο ἤξιώθη νὰ γίνῃ «Θεοτόκος». Ὁρθὸν δεδαίως τοῦτο. Ἄλλ' ἀκόμη ὀρθότερον καὶ ὀρθοδοξότερον εἶναι ὅτι «ἡ γία σε τὸ σκήνωμα αὐτοῦ ὁ ὑψίστος», ὅπως ἔφαλλεν ὁ Προφητὰναξ Δαβὶδ (Ψαλμ. 45,5).

Εἰς τὴν προσωπικὴν Τῆς ἀγιότητα προσέθεσεν ὁ Ὑψιστος ὑπεράφθονον τὴν χάριν Του, καὶ τὴν κατέστησε «Κεχαριτωμένην» (Λουκ. 1,28), ὥστε τὰ μέτρα τῆς ἀγιότητος Τῆς νὰ ξεπεράσουν τὰ ἀνθρώπινα ὄρια—ἀκόμη καὶ τὰ ἀγγελικὰ— ὅπως ἀπαιτεῖ τὸ δυσθεώρητον ὕψος καὶ ἡ περιοπὴ τῆς Μητρὸς τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἐπρεπε νὰ γίνῃ «ἀγία, ἀγιὼν μερίζων», ἡ μετὰ τὴν Ἀγίαν Τριάδα ἀγιωτέρα ὑπαρξίς, «ἡ ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς δοξαζομένη μήτηρ Θεοῦ», κατὰ τὸν ἱερόν ὑμνογράφον.

Καὶ διὰ τοῦτο, ὅπως ἐδεδαίωσεν ὁ ἀρχάγγελος, «Πνεῦμα Ἁγίον ἐπελεύσεται καὶ δύναμις ὑψίστου» θὰ τὴν ἐπισκιάσῃ, διὰ νὰ σαρκωθῇ ἐξ Αὐτῆς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ἔκτοτε «ἡ πανύμνητος Μητηρ, ἡ τεκοῦσα τὸν πάντων ἁγίων ἀγιώτατον Λόγον», παρίσταται ἀχώριστος ἀπ' Αὐτοῦ.

2. Κατὰ τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Κυρίου «ἐλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς» (Ματθ. 17,2).

Ἀλλὰ καὶ εἰς Ἐκείνην ποῦ Τὸν ἐγέννησεν ὡς ἀνθρώπον ἐχάρισεν ὁ Θεὸς μίαν, οὕτως εἶπεν, μεταμόρφωσιν, μίαν «ὀθνεῖαν (ὑπερκόσμιον) ἀλλοίωσιν εὐπρεπεστάτην», ὅπως θὰ τὴν ἔλεγεν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός. Τὴν μετεμόρφωσεν εἰς «Κεχαριτωμένην». Καὶ «αὐτὴ ἡ ἀλλοίωσις (εἶναι δώρημα) τῆς δεξιᾶς τοῦ ὑψίστου» (Ψαλμ. 76,11).

Ἀνεδείχθη οὕτω «καθαρωτέρα λαμπηδόνων ἡλιακῶν» ἡ Μητέρα Ἐκείνου, τοῦ Ὁποίου κατὰ τὴν Μεταμόρφωσιν «ἐλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος».

Ἐπ' αὐτὴν τὴν ἔγνωσαν ἔχει κάποιαν ἀντιστοιχίαν πρὸς τὴν θείαν Μεταμόρφωσιν ἡ ἐπισκιάσασα τὴν Παναγίαν Παρθένον χάρις παρὰ Θεοῦ, διὰ νὰ Τὴν

ούφωση εις την δόξαν και την περιωπήν της Θεομήτορος — εὐθὺς μετὰ την Ἁγίαν Τριάδα.

3. Καὶ κατὰ τὴν Κοίμησίν Της θά ἔλθῃ ὁ Υἱὸς καὶ Θεὸς Της νὰ παραλάβῃ τὸ πνεῦμά Της.

Ἐκεῖνη ἦτο παρούσα παρὰ τὸν Σταυρὸν Του, ὅταν ὁ Υἱὸς Της παρέδιδε τὸ πνεῦμα εἰς τὸν οὐράνιον Πατέρα Του. Καὶ τώρα ὁ Υἱὸς ἔρχεται ἐξ οὐρανοῦ νὰ παραλάβῃ τὸ πνεῦμα τῆς Παναγίας Μητρός Του.

Καὶ θὰ παραμείνῃ πλέον μετ' Αὐτοῦ, ἀχώριστος εἰς τοὺς αἰῶνας, «ἀειμακάριστος καὶ παναμώμητος Μήτηρ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν» τιμιωτέρα τῶν Χερουβείμ καὶ ἐνδοξότερα ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφεείμ.

Πῶς νὰ μὴ χαίρῃ «χαρὰν μεγάλην σφόδρα» (Ματθ. 2,10), διότι ἐσήμανεν ἡ ὥρα τῆς Κοιμήσεως, πού θὰ Τὴν φέρῃ εἰς τὸν οὐρανόν, ἀχώριστον πλέον ἀπ' Αὐτοῦ, καὶ μέτοχον τῆς οὐρανοῦ δόξης Του;

Πρὸς Αὐτὴν ἀτενίζομεν καὶ μετὰ Θεὸν καταφεύγομεν οἱ πιστοί. Ἀτενίζοντες τὴν «Κεχαριτωμένην», ἃς ἀναλογιζώμεθα ὅτι, διὰ κάθε πιστόν, ἢ τόσον θαυμαστή καὶ ἀναγκαῖα τελείωσις τῆς ἠθικῆς προσωπικότητος εἶναι, κυρίως εἰπεῖν, «χαρίτωσις», τ.ἐ. ἔργον καὶ δώρημα τῆς Χάριτος, (Κυριολεκτεῖται ὁμολογουμένως ἡ δωρεὰ τῆς θείας Χάριτος, ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν νοεῖται «κεχαριτωμένη» ἀνθρωπίνη ὑπαρξίς). "Ἄλλως ἢ ἠθικὴ τελείωσις ἀποδαίνει «ἀδύνατος παρ' ἀνθρώποις». «Ὁ ὕχ ὅτι ἱκανοὶ ἐσμὲν λογισασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν... ἀλλ' ἢ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ» (Β' Κορ. 3,5). Καὶ εἶναι βέβαιον καὶ ἀναγέρρητον ὅτι «δικαιοῦμενοι δωρεὰν τῆ αὐτοῦ χάριτι» (Ρωμ. 3,24) ἀξιούμεθα τῆς αἰωνίου ζωῆς.

Καταφεύγοντες δὲ πρὸς τὴν Παναγίαν, ἃς ἐπικαλούμεθα ἐκ θαθέων τὰς προσβείας Της. Ἡ ἐπίκλησίς μας πρὸς Αὐτὴν: «Ἰπεραγία Θεοτόκε, σῶσον ἡμᾶς», ἐκφράζει καὶ τὴν ὁμολογίαν καὶ διακήρυξιν τοῦ ὀρθοδόξου φρονήματός μας περὶ τῆς Μητρός τοῦ Σωτήρος μας καὶ τῆς ἰσχύος τῶν προσβείων Της.

Πράγματι μετὰ τὴν μικρὰν καὶ σύντομον αὐτὴν ἐπίκλησιν διατυπώνομεν τὴν ἀκόλουθον δέησιν:

«Σὲ ἱκετεύομεν "οἱ ὀρθοδόξως Θεοτόκον ὁμολογούντες Σε».

«Σὺ, πού ἔγινες τὸ ὄργανον τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου, μετὰ τὴν ἐνσάρκωσιν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἐκ τῶν ἀγῶν αἱμάτων Σου, εἶσαι τὸ πλησιέστερον πρὸς Αὐτὸν Πρόσωπον. Καὶ δι' ἡμᾶς εἶσαι τὸ οἰκειότερον καὶ τιμιώτερον.

«Μὲ αὐτὴν τὴν ἁγίαν συγγένειαν δέξου μας ὡς παιδιὰ Σου, καὶ ἀδελφούς τοῦ Υἱοῦ Σου, καὶ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς τὸν Υἱόν Σου καὶ Σωτῆρα ἡμῶν»

«Ἐπίβλεψον ἐν εὐμενεῖα, Πανύμνητε Θεοτόκε, ὅτι πάντες μετὰ Θεὸν εἰς Σε καταφεύγομεν»

«Ἰπεραγία Θεοτόκε, σῶσον ἡμᾶς».

2. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΥΠΡΟΣΔΕΚΤΟΥ ΠΡΟΣΒΕΙΑΣ

«Ὁ,τι ἂν λέγη ὑμῖν ποιήσατε»*.

Γνωστός, γνωστότατος ὁ ὕμνος τὸν ὁποῖον συχνότατα ψάλλομεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν:

«Ταῖς προσβείαις τῆς Θεοτόκου, Σῶτερ, σῶσον ἡμᾶς».

Μὲ αὐτὸν τὸν ὕμνον παρακαλοῦμεν τὸν μόνον Θεὸν καὶ Σωτῆρα, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, νὰ μᾶς χαρίσῃ τὴν αἰώνιον ζωὴν καὶ σωτηρίαν, διὰ τὴν ὁποίαν «πρέσβευει» καὶ τὸν παρακαλεῖ, μεσιτεύουσα ὑπὲρ ἡμῶν, ἡ Παναγία Μητέρα Του.

1. Πρῶτος ἀπαραίτητος ὄρος εἶναι ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον Αὐτὴ ἢ Παναγία ὑπέδειξε κάποτε, μετὰ τὴν προτροπὴν καὶ σύστασιν: «ὅ,τι ἂν λέγη ὑμῖν ποιήσατε» (Ἰω. 2,5).

Ἰσχύει πάντοτε αὐτὴ ἢ προτροπὴ Της: ὅτι δηλ. ὀφείλει ὁ χριστιανὸς νὰ συμμορφώνεται πρὸς τὰς ἐντολάς τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ, ὥστε ὁ Πανάγαθος καὶ τὰς προσευχάς μας νὰ ἀκούῃ καὶ αἱ «πρέσβεται τῆς Θεοτόκου» νὰ ἐπισύρουν τὴν εὐμενεῖαν καὶ τὸ ἔλεός Του πρὸς ἡμᾶς.

Τὴν σύστασιν αὐτὴν ἀπηθύθουν ἢ Παναγία πρὸς τοὺς διακονοῦντας εἰς τὸ συμπόσιον τοῦ γάμου, ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου εἶχε κληθῆ «καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον», καὶ παρετηρήθη ἔλλειψις ἐπαρκούς ποσότητος κρασιοῦ διὰ τοὺς συνδαιτυμόνας τοῦ γαμηλίου συμποσίου.

Καὶ εἶναι γνωστὸν τί ἐπηκολούθησεν. "Ὅταν οἱ ὑπηρέται ἐξετέλεσαν τὴν παραγγελίαν τοῦ Χριστοῦ: «γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος» καὶ ἐγέμισαν αὐτάς ἕως ἄνω», ἔγινε τὸ θαῦμα. Εἶδε καὶ ἐγεύθη ὁ ἀρχιτρίκλινος (ὁ συμποσιάρχης), καὶ οἱ προσκεκλημένοι, «τὸ ὕδωρ οἶνον γεγεννημένον». Ἡ εὐλογία τοῦ Χριστοῦ μετέβαλε τὸ νερὸ σὲ ἐκλεκτὸ κρασί! Καὶ ὅλοι ἐθαύμασαν «τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων αὐτοῦ ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν». Εἶναι δὲ ἀξιοσημείωτον ὅτι προηγήθη ἢ συμμόρφωσις πρὸς τὴν δοθεῖσαν ἐντολήν τοῦ Κυρίου, καὶ ἐπηκολούθησεν ἢ εὐλογία καὶ τὸ θαῦμα τοῦ Χριστοῦ.

Αὐτὴ εἶναι ἢ τάξις καὶ ἢ σειρά τῶν πραγμάτων πού ὄρισεν ὁ Θεός. «Ἐὰν θέλητε καὶ εἰσακοῦσητέ μου, τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε: ἐὰν δὲ μὴ θέλητε μὴ δὲ εἰσακοῦσητέ μου, μάχαιρα ὕμᾶς κατέδετα» (Ἠσ. 1, 19-20).

2. Ἐπιβεβαίωσις τῆς ἠθικῆς ἀρχῆς ταύτης ἠκούσθη ἐξ οὐρανοῦ, ἐκ τῆς φωνῆς τοῦ Οὐρανοῦ Πατρός, κατὰ τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Χριστοῦ.

Τὰ θαυμάσια γεγονότα τοῦ Θαδῶρ ἐνεθουσίασαν τὸν Ἀπόστολον Πέτρον. Καὶ μετὰ ἔντονον αὐθορμητισμὸν λέγει: «καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι» (Ματθ. 17,4). Ἀκούεται δὲ ἐν συνεχείᾳ «φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα: οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός» (ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν σελίδα 315)

* Βλ. καὶ συναφῆ ἐπιλήν: «Διαθήκη» τῆς Ἱεραγίας Θεοτόκου εἰς Α' Τόμον, σελ. 319.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Τοῦ κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ
Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

462. Ποιό νόημα ἔχει ἡ χρησιμοποίηση τοῦ ἀλεύρου κατὰ τὴν τέλεσι τοῦ μυστηρίου τοῦ εὐχελαίου; (Ἐρώτησις Αἰδεσιμ. Ν. Σ τ α σ ι ν ο π ο ῦ λ ο υ).

Ἀσφαλῶς πρόκειται γιὰ τὸν ἐκουγχρονισμό ἐνὸς παλαιοῦ ἐθίμου, πού μαρτυρεῖται ἀπὸ τὰ χειρόγραφα ἀπὸ τὸν ΙΓ' ἤδη αἰῶνα καὶ ἐξῆς (π.χ. Ἀθηνῶν 573, 662, 667, S 696, Μ. Λαύρας 189). Κατὰ τὶς διατάξεις τῶν χειρογράφων αὐτῶν ἐπάνω στὸ τραπέζι ἔθεταν «σκεῦος τι» («χερνίβιον» ἢ «πινάκιον»), πού περιεῖχε σιτάρι («σίτον» ἢ «σιτάρια ἢ κριθάρια»), καὶ στὸ μέσο τοῦ σίτου στερέωναν τὴν κανδήλα τοῦ ἐλαίου. Αὐτὸς ἦταν ὁ πρῶτος πρακτικὸς σκοπός, πού ἐξυπηρετοῦσε ἡ χρῆσις τοῦ σιταριοῦ. Ἐστερεώνετο ἡ κανδήλα καὶ σὲ περίπτωσι μετακινήσεώς της τὸ εὐχέλαιο δὲν θὰ χυνόταν καταγῆς, ἀλλὰ μέσα στὸ σκεῦος τοῦ σιταριοῦ. Κατ' ἐπέκτασι τὸ χρησιμοποιοῦσαν καὶ σὰν πρόχειρο μανουάλι, μιὰ καὶ τὸ εὐχέλαιο ἐτελεῖτο πολὺ συχνὰ στὰ σπίτια. Μέσα σ' αὐτὸ στερέωναν καὶ τὰ ἐπτὰ κερία, κατὰ τὸν ἀριθμὸ τῶν ἱερέων, πού κατὰ συνήθεια ἀνάβαν γύρω ἀπὸ τὴν κανδήλα. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἱερεῖς, μετὰ ἀπὸ τὴν χρῆσι, ἀνάβαν καὶ κάρφωναν στὸ σιτάρι τὴν θαπτισμένην στὸ ἅγιο ἔλαιον «θρυαλλίδα» (ἢ «χριαλίδα» ἢ «τὸ ἀπρότουρθον ἡγουν φιλίλι»), προφανῶς γιὰ νὰ μὴ θεθλωθῆ. Τὸ σιτάρι ἦταν ἓνα εἶδος πού ὑπῆρχε σ' ὅλα τὰ σπίτια τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὅπως σήμερα τὸ ἀλεύρι πού τὸ ἀντικατέστησε. Σήμερα μὲ τὸ ἀλεύρι αὐτὸ κατασκευάζουν πρόσφορον γιὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, ὅπως ἴσως καὶ τότε.

463. Τὸ «Εὐλογημένη ἡ βασιλεία...» στὸ γάμον ποῦ εἶναι ὀρθότερον νὰ λέγεται, ἐπάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τῶν νυμφευομένων ἢ ἐπάνω στὸ τραπέζι μὲ τὰ στέφανα; (Ἐρώτησις Αἰδεσιμ. Σ τ. Τ ζ ί κ α).

Ὅταν τὸ μυστήριον τοῦ γάμου ἦταν συνδεδεμένον μὲ τὴν τέλεσι τῆς θείας λειτουργίας τὸ «Εὐλογημένη ἡ βασιλεία...» καὶ ἡ σταυροειδῆς κίνησις τοῦ Εὐαγγελίου γινόταν ἐπὶ τὴν ἀγίαν τράπεζαν, ὅπως συνήθως, ἐπάνω ἐπὶ τὴν ὁποῖαν ἀπέκειντο καὶ οἱ στέφανα. Ὅταν κατέπιν χωρίσθηκε ἀπὸ τὴν θείαν λειτουργίαν καὶ γινόταν, ὅπως καὶ μέχρι σήμερα, στὸ κέντρο τοῦ ναοῦ, τὴν ἀγίαν τράπεζαν ὑποκατέστησε τὸ κοινὸν τραπέζι, ἐπάνω ἐπὶ ὁποῖον τὰ ἔτιμα ἐποθετοῦντο τὰ στέφανα τοῦ γάμου καὶ τὸ Εὐαγγέλιον. Θὰ ἦταν μάταιον νὰ ἀναζητήσουμε ἐν νεώτερον χειρόγραφοις μαρτυρίαις, γιὰ τὸ ποῦ ἐλέγετο ἢ ποῦ πρέπει νὰ λέγεται τὸ «Εὐλογημένη ἡ βασιλεία...». Ἐχὼ τὴν γνώμη πὼς τὸ πῶς καὶ τὸ πῶς συμφωνοῦν πρὸς τὴν παλαιότεραν πρᾶξι θὰ ἦταν νὰ λέ-

γεται ἐπάνω ἀπὸ τὸ κοινὸν τραπέζι μὲ τοὺς στεφάνους, τὸ ὑποκατάστατον τῆς ἀγίας τραπέζης, παρὰ ἐπάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τῶν μελλονύμφων, ὅσο κι ἂν πῶς ἐντυπωσιακὸν θὰ ἦταν τὸ δεύτερον. Μετὰ μπορεῖ νὰ προσφέρεται πρὸς ἀσπασμὸν τοὺς νυμφευομένους καὶ στὸν παράνυμφον, ὅπως γίνεται καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσι τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς κατὰ παμπάλαιαν συνήθειαν.

464. Κατὰ τὴν μνημόνευσιν τῶν ὀνομάτων ἐπὶ τὴν πρόθεσιν, στὰ μνημόσυνα κ.λπ. πρέπει νὰ προστίθεται καὶ τὸ «προσκυνητοῦ» ἢ «προσκυνητρίας» σ' ὅσους ἔχουν προσκυνήσει τοὺς ἁγίους Τόπους; (Ἐρώτησις Αἰδεσιμ. π. Σ.).

Τὸ νὰ προσκυνῆσαι τοὺς ἁγίους Τόπους κατὰ τὸ παρελθὸν ἦταν ἓνα πάρα πολὺ σπουδαῖον καὶ σπᾶνιο γεγονός. Ὅσοι, κινούμενοι ἀπὸ πολὺ ζῆλον, μὲ πολλοὺς κόπους καὶ ἐξοδὰ κατόρθωναν νὰ πραγματοποιήσουν τὸ προσκύνημα αὐτὸ, τὸ αἰσθανόταν σὰν μιὰ ἰδιαιτέραν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ πάντοτε προσέθεταν ἐν ὀνόματι τοῦ τιμητικὸν ἐπίθετον «προσκυνητῆς» («χατζῆς»). Πολλὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα ἔχουν ὡς ἀφητηρία τὸ προσκύνημα ἐπὶ τοὺς ἁγίους Τόπους κάποιου ἀπὸ τοὺς προγόνους τοῦς. Σήμερα μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μέσων συγκοινωνίας καὶ τοῦ τουρισμοῦ καὶ τὴν ἄνοδον τοῦ θιοτικῶν ἐπιπέδου ἢ μετὰθασιν καὶ τὸ προσκύνημα ἐπὶ τοὺς ἁγίους Τόπους διευκολύνθη πολὺ καὶ ἔγινε πολὺ συνηθισμένον φαινόμενον. Ἐνα ἄρκετὰ μεγάλο ποσοστὸν τῶν θρησκευομένων χριστιανῶν εἶναι «προσκυνητῆς». Θὰ ἦταν χωρὶς νόημα νὰ ἐπαναλαμβάνεται διαρκῶς ἐπὶ τοὺς καταλόγους τῶν μνημονομένων ὀνομάτων. Ἄν πάλιν ἐπὶ μιὰ μικρὴν κοινότητα ὁ ἀριθμὸς τῶν προσκυνητῶν εἶναι ἐλάχιστος, καὶ ἐφ' ὅσον ζητεῖται, δὲν θὰ ἔβλαπτε ἢ προσθήκη του.

Ἀ λ λ η λ ο γ ρ α φ ί α.

Αἰ δε σ ι μ. Ἰ ω ἄ ν. Μ ἄ λ α ι ν ο ν. Δὲν ὑπάρχει ἐιδικὴ διάταξις πού νὰ καθορίξῃ ἂν ὁ ἱερεὺς κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ μεγάλου ἁγιασμοῦ πρέπει νὰ εἶναι ἐστραμμένον πρὸς ἀνατολὰς ἢ πρὸς δυσμάς. Ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν θέσιν ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τοῦ ναοῦ πού τελεῖται ὁ ἁγιασμός. Ἄν τελεῖται ἐπὶ τὸν σολέα, ὁ ἱερεὺς θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἐστραμμένον πρὸς δυσμάς, ὅπως ἐπὶ τὴν εὐχὴν τῆς γονυκλισίας τῆς Πεντηκοστῆς. Ἄν ἐπὶ τὴν μέσῃ τοῦ ναοῦ ἢ ἐπὶ τὴν φιάλην, πρὸς ἀνατολὰς, ὅπως ἐπὶ τὴν βάπτισμα. Ἄν ἐπὶ τὴν πηγήν, ἐπὶ τὴν θύρην, κοντὰ ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἢ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ὅπως συνηθίζεται, πρὸς ὁποῖαν κατεύθυνσιν ἐξυπηρετεῖ καλλίτερα τὴν συμμετοχὴν τοῦ λαοῦ, οὕτως ὥστε ἀνέτως, οἱ περισσότεροι τουλάχιστον πιστοί, νὰ βλέπουν τὰ τελούμενα καὶ νὰ ἀκούουν καλλίτερα τὴν εὐχὴν. Βλέπε ἀπάντησιν ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν 361 ἐρώτησιν.

“ΜΝΗΜΟΝΕΥΕΤΕ ΤΩΝ ΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΥΜΩΝ...”

Λόγος στο έτήσιο μνημόσυνο του Μητροπολίτου Νέας Σμύρνης Χρυσόστομου (†)

Του Ἀρχιμ. κ. ΣΥΜΕΩΝ Π. ΚΟΥΤΣΑ

Ἱεροκήρυκος

* * *

Σε όλους μας, αδελφοί μου, είναι γνωστή ἡ ἀναστροφή του μακαριστοῦ Ἱεράρχου μας κατὰ «τὸν τῆς παροικίας αὐτοῦ χρόνον» (Α' Πέτρ. 1,17). Ὅστος ἐπιβάλλεται νὰ τὴν θυμηθοῦμε καὶ νὰ τὴν προβάλλουμε. Ὅχι γιατί ἔχει ἀνάγκη ὁ ἴδιος ἀπὸ ἐγκώμια — κάτι τέτοιο οὔτε ὅσο ζοῦσε τοῦ ἦταν ἀρεστὸ οὔτε, πολὺ περισσότερο, τώρα τὸ ἔχει ἀνάγκη. Ἐπιβάλλεται ἐπειδὴ ἡ ἀρετὴ ἐμπνέει. Ἐπειδὴ ἔχει τὴν μυστικὴ δύναμη νὰ μᾶς ἐνισχύει στὸ δρόμο τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς ποὺ κι ἐμεῖς ἀγωνιζόμαστε νὰ ζήσουμε. Εἶναι αὐτὸ ἀκριβὸς ποὺ λέει ὁ σοφὸς Παροιμιστής: «Ἐγκωμιαζομένων δικαίων εὐφρανθήσονται λαοί» (Παροιμ. 29,2). «Τοὺς μὲν κατοικοιμένους, παρατηρεῖ σχετικά καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, «ὁ ἔπαινος μὴδὲν ποιεῖ λαμπρότερους, τοὺς δὲ συνιόντας ἡμᾶς καὶ τοὺς λέγοντας καὶ τοὺς ἀκούοντας θελτίους ἐργάζεται. Ὁ μὲν γὰρ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβάς οὐδὲν ἂν δέοιτο τῆς ἀνθρωπίνης εὐφημίας πρὸς μείζονα καὶ μακαριωτέραν λῆξιν ἀπελθόν, ἡμεῖς δὲ οἱ τέως ἐνταῦθα στρεφόμενοι καὶ πολλῆς πανταχόθεν παρακλήσεως χρῆζοντες τῶν ἐγκωμίων δεόμεθα τῶν ἐκείνων, ἵνα εἰς τὸν αὐτὸν ζῆλον διαναστώμεν. Διὰ τοῦτο καὶ τις σοφὸς παραινεῖ λέγων· Ἐπιμνηναι δικαίου μετ' ἐγκωμίου, οὐχ ὡς τῶν ἀπελθόντων ἀλλ' ὡς τῶν ἐγκωμιαζόντων ταύτη τὰ μέγιστα ὠφελουμένων» (Εἰς τὸν μακάριον Φιλολόγιον 1, Ρ.Γ. 48, 747-749).

* * *

Ὁ Μητροπολίτης Χρυσόστομος ὑπῆρξεν ἄνδρα ἀφοσιωμένος στὸ Θεὸ καὶ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ πίστη του διακρινόταν γιὰ τὸν παλμὸ καὶ τὴ φλόγα τῆς. Ἡ εὐσέβειά του, ὀρθόδοξη καὶ ἐκκλησιαστικὴ πέρα γιὰ πέρα, εἶχε μιὰ πρωτόγνωρη ζωντάνια ἀλλὰ καὶ μιὰ ἱεροπρεπῆ δωρικότητα. Ἡ πνευματικὴ ζωὴ γι' αὐτὸν ἦταν ὑπόθεσις πολὺ προσωπικὴ καὶ γι' αὐτὸ ἀπέφευγε συστηματικὰ κάθε ἐξωτερικὸ στοιχεῖο ποὺ ἦταν δυνατό νὰ τὴν ἀποκαλύψει. Πίστευε στὴν ταπεινώσι καὶ ἀπέφευγε τὴν ταπεινοσοχημία. Ἀγαποῦσε τὸν θαθὸ καὶ μυστικὸ τρόπο προσευχῆς καὶ τὴν κατὰ Θεὸν μελέτη, στὴν ὁποία καταγινόταν ἀπὸ τις τέσσαρις τὸ πρῶτὸν πολλὰς φορές! Εἶχε καλλιέργησι μέσα του θαθιὰ μοναχικὴ συνείδησι καὶ αὐτὸ ἐκφραζόταν μὲ τὴν ἐλευθερίαν ποὺ διατηροῦσε ἐν σχέσει μὲ τοὺς οἰκογενειακοὺς καὶ φιλικοὺς δεσμοὺς καὶ μὲ τὴν θαθιὰ προσήλωσίν του στὴν ἀκτημοσύνη καὶ τὴν κατὰ Χριστὸν πτωχεία. Ὑπῆρξε ὀλότελα ξένη γιὰ τὸν Χρυσόστομο ἡ ἐπιδίωξι ἀνέσεων, τιμῶν, ὕλικῆς εὐμάρειας. Παρέμεινε μέχρι τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ἀπλὸς

καὶ ἀνυπερήφανος. Καὶ αὐτὰ τὰ ἀρχιερατικὰ ἄμφια φαίνονταν σὰν ξένα ἐπάνω του.

Ὑπῆρξε ποιμὴν φιλάνθρωπος, διακριτικὸς καὶ προνοητικὸς. Εἶχε τὸ χάρισμα νὰ κατανοεῖ τοὺς ἀνθρώπους, τὰ προβλήματα τους, τίς λαχτάρες καὶ τίς ἀγωνίες τους. Ἀπαιτητικὸς ἀπὸ τὸν ἑαυτό του, στεκόταν ἀπέναντι τῶν ἄλλων μὲ διάκρισι καὶ συμπάθεια. Ὁ τρόπος ποὺ ἀντιμετώπιζε τὰ προβλήματα τῶν ἄλλων ἀπέδειχνε ὅτι τὰ ἔκανε καὶ δικὰ του προβλήματα. Τὰ σκεπτόταν συχνά, ἀναζητοῦσε λύσεις, ἔτρεχε παντοῦ γιὰ νὰ βοηθήσει ὅσο μπορούσε στὸ νὰ ἐξευρεθεῖ ἡ ἐπιθυμητὴ λύσι. Καὶ ὅλα αὐτὰ γίνονταν ὡς ἔκφρασι ποιμαντικῆς ἐνδιαφέροντος καὶ γνήσιας ἀγάπης στὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Ποτὲ μὰ ποτὲ δὲν ἔπαιρναν τὸν χαρακτήρα ἐκδούλευσις ἢ ρουσφετιοῦ.

Ὁ Χρυσόστομος ἀγαποῦσε τὴν ἐλευθερίαν. Πίστευε πὼς ἦταν προτιμότερη λιγότερη προσφορὰ ἔργου ποὺ θὰ προερχόταν ἀπὸ ἐλεύθερη διάθεσι παρά περισσότερη, ἢ ὁποῖα ὅμως θὰ ἦταν προῖον καταπιεστικῆς παρακολούθησις ἢ ἀκόμη καὶ καταναγκασμοῦ. Ἦξερε νὰ συνεργάζεται γιὰτι σεδόταν τὸν ἄλλο, τὴ γνώμη του, τὴν ἰδιαιτερότητα τῆς προσωπικότητάς του, καὶ διότι, ὄντας πραγματικὰ ταπεινός, δὲν εἶχε τὴν εὐσφορικὴ αὐτοπεποίθησι πὼς τὰ ἦξερε ὅλα.

Ἀνθρώπος πολλῆς ἀγάπης, ἦξερε νὰ μὴν παρασῶρεται ἀπὸ τὰ συναισθηματικά του καὶ νὰ μὴν ὀδηγεῖται ποτὲ σὲ συναισθηματισμοὺς. Ἔβλεπε πολὺ μακριά, διέκρινε εὐκόλα χαρακτήρες, ἦξερε νὰ προφυλάσσει ἀπὸ τοὺς κόλακες καὶ τοὺς διαβολεῖς, συνελάμβανε ἀμέσως τὴν οὐσία τῶν διαφορῶν θεμάτων καὶ ἔδινε γρήγορα λύσεις σὲ ὅσους κατέφευγαν γιὰ νὰ τὸν συμβουλευθοῦν ἢ νὰ ζητήσουν τὴν ὑπεύθυνη ποιμαντικὴ του γνώμη.

Ὁ Μητροπολίτης Χρυσόστομος ὑπῆρξε ἀκόμη φιλοσοφικός Ἱεροκήρυξ. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ διδαχὴ μαζί μὲ τὴν θεία λατρεία ἦταν τὸ κύριον ἔργον του κατὰ τὴν διάρκειαν ὀλόκληρης τῆς κληρικῆς του ζωῆς. Ὁ λόγος του εἶχε δύναμη καὶ παλμό. Μιλοῦσε μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά του καὶ εἶχε τὴν ἱκανότητα, ἄρη στὸν ἀριστοτεχνικὸν τρόπο μεταδόσεως ποὺ διέθετε, καὶ τὰ πρὸ ὑψηλὰ θέματα νὰ τὰ κάνει προσιτὰ καὶ στὰ πλέον ἀπλοῖκα ἀκροατήριά του. Οἱ πόλεις ἀπ' ὅπου πέρασε, μὰ ἰδιαίτερα τὰ χωριά, τῆς Ἀρτας, τῶν Ἰωαννίνων, τῆς Αἰγιαλείας καὶ τῶν Καλαβρύτων θὰ θυμοῦνται τὸν π. Χρυσόστομο, ἀκάματο σπορέαν τοῦ θεοῦ λόγου, νὰ περιοδεύει ἀκούραστα, νύχτα καὶ μέρα, γιὰ νὰ λειτουργήσῃ, νὰ κηρύξῃ, νὰ ἐπισκεφθεῖ ἀρρώστους, νὰ κατηχήσῃ καὶ νὰ ψυχαγωγήσῃ τὰ παιδιὰ τῶν χωριῶν!

Φύσις ποὺ τὴν διέκρινε ἡ ζωντάνια, ὁ ἐνθουσια-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 294 τοῦ ὑπ' ἀρ. 14 τεύχους.

σμός και η νεανική όρμη, ο Χρυσόστομος ανέδειχθη μοναδικός φίλος της νεότητος. Η χριστιανική διαπαιδαγώγηση των παιδιών και των νέων ήταν ένας από τους πρωτεύοντες δραματισμούς του και μία προσπάθεια που τον συνέπαιρνε. Τον έκανε να εκκείνον παιδί και νέο ή μάλλον τον διετήρησε πάντοτε νέο στο φρόνημα, στον ένθουσιασμό, στην ακούραστη και χαρούμενη άναστροφή. "Έδινε τὰ πάντα γι' αὐτὸν τὸν ἱερὸ σκοπὸ. Χρόνο, διάθεση, δυνάμεις, ὕλικά μέσα. "Έτρεχε παντοῦ γιὰ νὰ παρακολουθῆσει προσωπικά και νὰ ἐνισχύσει με τὴν παρουσία του τις διαφορες προσπάθειες που γίνονταν στις ἐνορίες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Τέλος, ὁ μακαριστὸς Ἱεράρχης ὑπῆρξε κοινω-
νὸς τοῦ ἀνθρώπινου πόνου και
μια ζῶσα παρουσία ἀγάπης. "Ο,τι
και νὰ ποῦμε γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ θὰ εἶναι λίγο και φτω-
χὸ. "Ο χρόνος που διαρρέει μᾶς ἀποκαλύπτει ἕνα πλη-
θος περιστατικῶν, τὰ ὁποῖα ἀποδεικνύουν τὸν πλοῦτο
τῆς ἀγάπης του και τὸν ἀφανῆ—γενῆσια εὐαγγελικὸ—
τρόπο που ἐπέλεγε πάντοτε γιὰ νὰ τὸν ἐκφράσει. Ὑ-
πῆρξε, ὅπως πολὺ ὀρθὰ ὀνομάστηκε, ὁ ἐπίσκοπος τῆς
ἀγάπης. Πλήθη ἀνθρώπων που ἀντιμετώπισαν διαφορες
ἀνάγκες, ἀλλὰ και ὅλοι ὅσοι τὸν γνωρίσαμε, τὸν ζή-
σαμε ἀπὸ κοντὰ και συνεργαστήκαμε μαζί του, ὅλοι
μας λάβαμε πείρα τῆς πηγαίας και ἐφευρετικῆς ἀγά-
πης του.

Οἱ ἐκδηλώσεις τῆς ἀγάπης του ἦταν ὁ καρπὸς εἰ-
λικρινούς στοργῆς και προσωπικοῦ ἐνδιαφέροντος· ἡ
ἐξωτερικευση μᾶς ἀκοίμητης φλόγας που ἔκαιε στὴν
καρδιά του. Αὐτοῦ που ὁ ἅγιος Ἰσαὰκ ὁ Σύρος ὀνομά-
ζει «καὺσιν καρδίας ὑπὲρ ἀνθρώπων» (λόγ. 81, Τὰ
εὐρεθέντα ἀσκητικά, ἐκδ. Σπετσιέρη, Ἰθῆβαι 1895²,
σ. 306). Και ἐπειδὴ ἔχει ἀξιωματικὴ ἰσχὺ ὁ λόγος τοῦ
Μ. Βασιλείου —«Τοῖς μὲν ἄλλοις ἀνθρώποις ἐκ τῆς
τῶν λόγων ἀυξήσεως συνίσταται τὰ ἐγκώμια, τοῖς δι-
καίοις δὲ ἀρκεῖ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς ἡ ἀλήθεια
πρὸς τὸ δεῖξαι αὐτῶν τὸ ὑπερβάλλον τῆς ἀρετῆς» (Εἰς
Γόρδιον μάρτυρα 1, ΒΕΠΕΣ 54,164)—, ἄς μοῦ ἐπι-
τραπῆ νὰ ἀναφέρω ἕνα και μόνον περιστατικὸ που νὰ
ἀποδεικνύει τὴν πολλὴ ἀγάπη του:

3 Δεκεμβρίου 1981. Μόλις ἔχει τελειώσει ὁ πανη-
γυρικὸς ἐσπερινὸς τῆς ἀγίας Βαρβάρας στὸν ἡμώνυμο
ἱερὸ Ναὸ τῆς Ἀργυρουπόλεως, ὅπου εἶχε χοροστατή-
σει. Λόγω τῆς καταρρακτώδους βροχῆς ὁ Μητροπολί-
της προθυμοποιεῖται νὰ μεταφέρει με τὸ ὑπηρεσιακὸ
αὐτοκίνητο στὸ σπίτι του τὸν μόνις τριῶν μηνῶν νεο-
χειροτόνητο διάκονό του. Διαβλέποντας καθ' ὁδὸν ὅτι
ὁ νέος κληρικὸς δὲν διέθετε δεῦτερο ἐσώρασο —και τὸ
μοναδικὸ που φοροῦσε εἶχε προφανῶς θραχεῖ—, ὅταν
ἐφθασαν στὸ σπίτι βγάζει τὸ δικό του και ἀξιώνει νὰ
τὸ φορέσει ὁ διάκονος ἐκείνη τῆ στιγμῆ. "Ο διάκονος
ἐδάκρυζε φορώντας τὸ ἐσώρασο και ὁ Μητροπολίτης
ἐφευγε μέσα στὴν χειμωνιάτικη νύχτα χωρὶς ἀντερῆ,
τυλιγμένος στὸ ράσο του!

Μὲ τέτοιους τρόπους ἤξερε νὰ ἐκφράζει τὴν ἀγάπη
του και νὰ ἐπιδεικνύει τὴν πατρικὴ στοργή του. "Ο
Χρυσόστομος δὲν ἦταν ἀπλῶς ἕνας φιλόανθρωπος Δε-

σπότης που ἀνοίγει τὸ πορτοφύλι του γιὰ νὰ συντρέξει
τοὺς ἀναξιοπαθοῦντες ἢ διέθετε με ἀπλοχεριά τὸ ἐκ-
κλησιαστικὸ χρῆμα γιὰ φιλόανθρωπικούς σκοπούς. Ἦ-
ταν ὁ ἴδιος μιὰ ζῶσα παρουσία ἀγάπης. Ἔπαιρνε ὁ
ἴδιος τοὺς ἀρρώστους και τοὺς πῆγγαινε στὸ Λονδίνο.
Ξενυχτοῦσε στὸ προσκέφαλό τους. Στεκόταν ἔξω ἀπὸ
χειρουργεῖα και μοιραζόταν με τοὺς ποινιμένους συγγε-
νεῖς τὴν ἀγωνία και τὸ χτυποκάρδι τους. Ξενύχτησε
πεθαμένους. Περιποιήθηκε κατακοίτους και ἔκανε τὸ
νοσοκόμο. Παρηγόρησε θλιμμένους. Ἔτρεξε κρυφὰ μέ-
σα στὴ νύχτα φορτωμένος τροφίμα γιὰ νὰ τὰ πᾶει σὲ
σπίτια φτωχῶν ἀνθρώπων. Μπήκε σὲ σπίτια που τὰ
πλάκωσε ἡ ὀρφάνια και κάθισε στὸ δάπεδο γιὰ νὰ
παρηγορησει και νὰ παίξει —ὁ Δεσπότης!— με τὰ
μικρὰ ὀρφανὰ!

Μακαριστὸ Γέροντα,

νικημένος ὁ θάνατος ἀπὸ τὸν Ἄναστάντα Σωτήρα
και Κύριό μας, ἀδυνατεῖ νὰ μᾶς χωρίσει. Κεκοιμημέ-
νοι ἐν Κυρίῳ και ἀγωνιζόμενοι ἐν τῇ κόσμῳ ἀπαρτί-
ζουμε τὸ σῶμα τῆς μίας Ἐκκλησίας και συγκροτοῦμε
τὴν ἀγία οἰκογένεια τῶν παιδιῶν τοῦ Θεοῦ, «τῶν προσ-
δεχομένων τὴν μακαρίαν ἐλπίδα και ἐπιφάνειαν τῆς
δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ και σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ» (Τίτ. 2,13). "Ο πρόσκαιρος χωρισμὸς ἀσφα-
λῶς μᾶς λυπεῖ, ἀλλὰ ἡ ἐλπίδα τοῦ Χριστοῦ μᾶς βοηθᾶ
νὰ ξεπερνοῦμε τὴ λύπη. Καθημερινὰ, Γέροντα, σὲ θυ-
μούμαστε. Πάντοτε μνημονοῦμε σοῦ τοῦ ἡγουμένου
και ἐπισκόπου μας, που μᾶς κήρυξε τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ
και μᾶς ποδηγέτησε στὸ δρόμο τοῦ Χριστοῦ. Ἰδιαι-
τερα σὲ κάθε Εὐχαριστία, ὅπου ὅλοι, κεκοιμημένοι και
ζῶντες, ἐνωγόμαστε ἐνώπιον τοῦ Ἄμνου τοῦ Θεοῦ σὲ
μια κοινωνία ἀγάπης και λατρείας.

Σήμερα, συναγμένοι στὸν πάνσεπτο τοῦτο ναὸ που
τὰ τίμα χέρια σου ἐγκαινίασαν και ἀφιέρωσαν εἰς τι-
μὴν τῆς Παναγίας μητέρας τοῦ Κυρίου μας, ὁ σεπτὸς
Πρωτεράρχης τῆς Ἐκκλησίας μας, οἱ συνεπίσκοποι
σου, ὁ διάδοχος και φίλος και συνεχιστὴς τοῦ ἔργου
σου, οἱ στενοὶ συνεργάτες σου, ὁ ἱερὸς Κλῆρος, οἱ ἄρ-
χοντες και ὁ πιστὸς λαὸς τῆς Μητροπόλεώς σου, οἱ
φίλοι και τὰ πνευματικά σου τέκνα, παρακαλοῦμε τὸν
Πανοικτίρμονα Κύριο νὰ σὲ ἀναπαύσει ἐν χώρᾳ ζών-
των. Μαζὶ με ὅλους ἐκείνους τοὺς ἁγίους ἱεράρχες τῆς
Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, που ἀγωνίστηκαν «διὰ τὴν μαρ-
τυρίαν Ἰησοῦ και διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ» (Ἁπ. 20,4).
Κι ἐκεῖ, παρεδρεύοντας κοντὰ στὸ θρόνο τῆς Ἁγίας
Τριάδος, τοῦ Πατρὸς και τοῦ Υἱοῦ και τοῦ Ἁγίου
Πνεύματος, σὲ παρακαλοῦμε νὰ προσεύχεσαι και γιὰ
μᾶς· γιὰ τὴν εὐστάθεια και τὴν εἰρήνη τῆς Ἐκκλησίας
μας, γιὰ τὸν ἱερὸ Κλῆρο και τὸν πιστὸ λαὸ τῆς Μη-
τροπόλεώς σου, γιὰ ὅλους ὅσους ἀγάπησες και θεριμὰ
ἀγαπήθηκες ἀπ' αὐτούς.

Αἰώνια σου ἡ μνήμη ἀξιωμακάριστε και ἀείμνηστε
Ἱεράρχα!

(Τέλος)

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Τοῦ π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

Δρ. Θεολ., Δρ. Φιλος., Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

3) Ἡ τοποθέτησι τοῦ κ. KISS.

Ὁ διευθυντὴς τοῦ «Διεθνoῦς Ἰνστιτοῦτου Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου» στὸ Στρασβούργο κ. ALEXANDRE KISS, στὴν εἰσήγησί του ἀναφέρθηκε σὲ πολλές περιπτώσεις αἰτήσεων ἐπὶ μέρους ὁμάδων καὶ ἀτόμων ὁμῶς ἢ ἐπιτροπὴ διεπίστωσε πὼς σ' αὐτὲς τὶς περιπτώσεις δὲν ὑπάρχει καταπάτησι τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου. Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρθηκε στὴν περίπτωσι τῆς λεγομένης «Ἐνωτικῆς Ἐκκλησίας» τοῦ Σάν Μουὺνκ Μούν, ἢ ὁποῖα χαρακτήρισε τὴ διάλυσι σωματείων τῆς ὡ παραβίασι τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ἀλλὰ ἢ ἐπιτροπὴ ἀποφάνθηκε πὼς σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσι δὲν ὑπάρχει παραβίασι.

Ἀναφέρθηκε ἐπίσης στὴν περίπτωσι τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς «θρησκείας» Ντιβάν Λάιτ Μίσιον Ὁμκαρράντα, πού ἐκδιώχθηκε ἀπὸ τὴν Ἑλβετία σὰν ἀνεπιθύμητος. Κατὰ τὴν ἀποψὶ τῆς ἐπιτροπῆς ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ἢ ἀπέλασι αὐτὴ γιὰ λόγους δημοσίας τάξεως δὲν ἀποτελεῖ παραβίασι τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας.

Σὲ ἄλλῃ περίπτωσι μέλος «θρησκείας» κατέφυγε στὴν ἐπιτροπὴ γιὰτὶ τοῦ ἀπαγορεύθηκε νὰ δημοσιεύῃ ἄρθρα ὠρισμένου περιεχομένου καὶ ἰσχυρίσθηκε πὼς αὐτὸ ἀποτελοῦσε ἄσκησι θρησκευτικοῦ καθήκοντος, ἀλλὰ ἢ ἐπιτροπὴ δὲν ἔκανε δεκτὸ τὸ αἴτημα.

Κάποιος φυλακισμένος ἰσχυρίσθηκε πὼς παραβιάζεται ἢ θρησκευτικῆς του συνείδησι ἐπειδὴ δὲν τοῦ ἐπετρέπη στὴ φυλακὴ νὰ μελετᾷ βιβλία πού ἀναφέρονται στὴν ἀντιμετώπισι τοῦ ἐχθροῦ μὲ σωματικὴ βία, ἀλλὰ ἢ ἐπιτροπὴ δὲν δέχθηκε πὼς αὐτὸ ἀποτελεῖ ἄσκησι θρησκευτικοῦ καθήκοντος.

Κάποιος μουσουλμάνος ἀπαίτησε πὼς πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν οἱ γιορτὲς τῆς θρησκείας του ἢ καὶ νὰ τοῦ παραχωροῦνται στὴ φυλακὴ ἰδιαίτερα φαγητὰ προσαρμοσμένα στὴ νηστεία τῆς θρησκείας του. Καὶ αὐτὸ τὸ αἴτημα ἀπορρίφθηκε ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴ ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, γιὰτὶ σ' αὐτὰ τὰ θέματα ρυθμιστικὸ ρόλο παίζει ἢ πλειοψηφία.

Ἡ παραθρησκευτικὴ ὀργάνωσι «σαηντόλοτζυ» κατέφυγε στὴν ἐπιτροπὴ καὶ ζήτησε νὰ ἐνταχθῇ στὴν ἄσκησι τῆς θρησκείας καὶ ἢ ἀγορὰ ἐνὸς ὀργάνου, τοῦ λεγομένου E-METER (περὶ αὐτοῦ βλ. βιβλίο μας «Ψυχοναρχικὰ νέες αἱρέσεις» στὴν Ἑλλάδα). Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ αἴτημα ἀπορρίφθηκε ἀπὸ τὴν «εὐρωπαϊκὴ ἐπιτροπὴ δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου».

Συζητῶντες τὴν εἰσήγησι τοῦ κ. KISS ὑπογραμμίζουμε πὼς τὰ ὅσα ἀνέφερε ὄφειλαν νὰ προβληματίσουν τοὺς παράγοντες πού ὀργάνωσαν τὸ συνέδριον «θρησκευτικὴ ἐλευθερία» καὶ ν' ἀναθεωρήσουν τὴ «βασικὴ» τους ἀρχή, πὼς μπορούμε νὰ μιλάμε γιὰ «θρησκευτικὴ ἐλευθερία» χωρὶς νὰ ἐνδιαφερόμεθα γιὰ τὸ περιεχόμενο τῶν θρησκειῶν ἢ γιὰ τοὺς ἀληθινούς σκοπούς πού ἐπι-

διώκονται ἴσως, πίσω ἀπὸ θρησκευτικὸ προσωπεῖο.

Οἱ ὁμάδες πού κατέφυγαν στὴν ἐπιτροπὴ ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ δὲν ἐδικαιώθησαν, φαίνεται πὼς μπορούν πιὸ εὐκόλα νὰ δικαιωθοῦν στὴ χώρα μας, ὅταν φυσικὰ ἐπικρατήσῃ ἢ ἀντίληψι περὶ «θρησκευτικῆς ἐλευθερίας», τὴν ὁποῖα ἔθεσε σὰν βάση τὸ προεδρεῖο τοῦ συνεδρίου.

Στὴ χώρα μας οἱ «μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά» ἰσχυρίζονται πὼς τὸ νὰ διαδίδουν ἔντυπα ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι, πού ἀπειλοῦν τὴ δημοσία τάξι, προσβάλλουν τὰ ἴθη τοῦ λαοῦ μας καὶ ἐξευτελίζουν τὴν ἀνθρώπινη προσωπικότητα, εἶναι ὁ δικός τους τρόπος «λατρείας» (βλ. διεξοδικὰ τὸ νέο βιβλίο μας «Φραγμοὶ στὴ δραστηριότητα τῆς Σκοπιᾶς. Μεσαίωνα ἢ προστασία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως;», Ἀθήνα 1987).

Τὸ «Ἴδρυμα δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου» στὴν Ἀθήνα δὲν νοιάζεται ἂν αὐτὸ τὸ δόγμα παραβιάξῃ τὰ δικαιώματα ἐνὸς ὁλοκλήρου λαοῦ, ἂν προσβάλλῃ τὴ θρησκευτικὴ συνείδησι καὶ τὸ κοινὸ αἶσθημα, ἂν καλλιεργῇ πνεῦμα μισαλλοδοξίας καὶ ἂν ἀπειλῇ τὴν δημοσία τάξι, τὰ χρηστὰ ἴθη καὶ γενικὰ τὰ δικαιώματα τῶν ἄλλων δὲν ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸ περιεχόμενο τῆς «θρησκείας», ἔστω κι ἂν μὲ τὸ προσωπεῖο τῆς θρησκείας ἐπιδιώκονται ἄλλοι σκοποὶ, καταλυτικοὶ γιὰ τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐπιζήμιοι γιὰ τὰ συμφέροντα τῆς χώρας.

Ἀφοῦ οἱ ἄνθρωποι τῶν ὁμάδων αὐτῶν ἰσχυρίζονται πὼς αὐτὸ ἀποτελεῖ «δόγμα» καὶ ἄσκησι «λατρείας», τὸ Ἴδρυμα στὸ ὁποῖο ἀναφερόμαστε σπεύδει νὰ προσφέρῃ τὴν προστασία του δὲν θεωρεῖ δική του δουλειὰ νὰ ἐλέγξῃ τὸ πρᾶγμα καὶ σπεύδει νὰ ἐπιτεθῇ ἐναντίον τῆς «σκοταδιστικῆς» Ἐκκλησίας μας, πού καταπιέζει δῆθεν τοὺς δικούς της καὶ ζητεῖ δῆθεν νὰ ἀφανίσῃ τοὺς ἄλλους!

Ὅμως οἱ ὑπεύθυνοι παράγοντες τῆς Γενεύης καὶ τοῦ Στρασβούργου ἔχουν διαφορετικὴ ἀποψὶ: Δὲν μένουν ἀδιάφοροι γιὰ τὸ περιεχόμενο τοῦ «δόγματος» τῶν ἀνθρώπων πού ἐπικαλοῦνται τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, γιὰτὶ μπορεί νὰ μὴ ἔχουν σκοποὺς θρησκευτικούς, ἀλλὰ πολιτικούς καὶ οικονομικούς καὶ σὲ μιὰ δεδομένη στιγμή νὰ ἀπειλήσουν ἀκόμη καὶ τοὺς δημοκρατικούς θεσμούς!

Τὰ ἀρμόδια εὐρωπαϊκὰ ὄργανα ἀποφασίζουν πὼς σὲ ὀρισμένα ζητήματα ἢ πλειοψηφία παίζει «ρυθμιστικὸ ρόλο», ἐνῶ ἐμεῖς σπεύδουμε νὰ ἀντιστρέψουμε τὰ πρᾶγματα καὶ νὰ ὑποστηρίξουμε πὼς στὴ χώρα μας παραβιάζεται ἢ θρησκευτικὴ ἐλευθερία ἐπειδὴ δὲν ἐξισώνουμε τὶς ἑκατοντάδες ἴσως παραθρησκευτικὲς ὁμάδες ὡς πρὸς τὰ προνόμια πού ἀπολαμβάνει ἢ «ἐπικρατοῦσα θρησκεία».

Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Ἐπ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ποιά ἄραγε στοιχεῖα στὸν βίον ἐνὸς ἀγίου μπορούμε νὰ χαρακτηρίσουμε ὡς ποιμαντικά; Κάνουμε, βέβαια, γενικῶς λόγο στὸ περασμένο μας ἄρθρο γιὰ τέτοια στοιχεῖα σὲ ἀγίους τῶν ὁποίων φέρουμε τὸ ὄνομα. Ἀναφέραμε μάλιστα, ὅτι ἡ ἀνεύρεσή τους ἀπὸ φοιτητές μας συγιστᾷ ἰδιαίτερη «ποιμαντική ἀσκηση» πού τοὺς ἐθίζει σὲ μία σημαντική πτυχὴ τῆς ποιμαντικῆς ἔρευνας. Νὰ ἀποτυπώσουν, δηλαδή, ποιμαντικὲς δραστηριότητες πού ν' ἀποτελοῦν πρότυπα μιμησεως καὶ ἀκολουθίας γιὰ κληρικούς καὶ λαϊκοὺς ἐφόσον, ἀπὸ τίς βασικὲς προϋποθέσεις τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου εἶναι ἡ ὑπαρξὴ προτύπων.

Ἡ μίμηση τοῦ Καλοῦ Ποιμένου

Σημαντικό, βέβαια, στοιχεῖο ἀποτελεῖ ἡ ἐκ μέρους τοῦ ἀγίου μίμηση τοῦ Καλοῦ Ποιμένου καὶ ἡ ἄμεση συνάφειά του μὲ τὸν ποιμενάρχη Χριστό. Εἶναι ἐνδεικτικὴ ἡ ζ' ὠδὴ τοῦ κανόνος τοῦ ἱερομάρτυρος Γρηγορίου τοῦ Φωτιστοῦ τῆς Μεγάλης Ἀρμενίας (τέλη τοῦ Γ' αἰώνα), τοῦ ὁποῦ τῆ μνήμη τιμᾷ ἡ Ἐκκλησία μας στίς 30 Σεπτεμβρίου:

«Υπέδειξας, πλανηθεῖσι
τὴν τρίβον τὴν ἔνθεον,
ἀπλανέσι διδασχᾷς,
Ἱεράρχα χορησάμενος,
ὡς ποιμὴν Ποιμένος, ἀληθοῦς
μιμητῆς ᾧ Γρηγόριε».

Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ ζ' ὠδὴ τοῦ κανόνος στὴν μνήμη τοῦ ἀγίου Ἀποστόλου Ἀναγίου, τὴν 1 Ὀκτωβρίου. Ὁ ὕμνωδὸς ἀπευθύνεται πρὸς τὴν ποιμὴν γιὰ νὰ τὴν παροτρύνει νὰ ὑμνήσει τοὺς ἄθλους τοῦ ποιμένου της πρὸς τὸν Χριστό:

«Σαλπίζετω ἐμφορόνως,
ἡ θεόλεκτος ποιμὴν,
εὐήχῳ σάλπιγγι,
τοὺς ἄθλους τοῦ Ποιμένου,

Ἀναγίου βοῶσα,
τῷ αὐτῆς ποιμενάρχη Χριστῷ».

Ποιμὴν ποιμαίνόμενος

Ἡ διαποίμανση τοῦ ποιμνίου προϋποθέτει προηγηθεῖσα ποίμανση τοῦ ποιμένου ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτοῦ, μία αὐτοποίμανση δηλαδή. Πόσο ωραία ἀντηχεῖ ἡ α' ὠδὴ τοῦ κανόνος τοῦ ἀγίου μάρτυρος Τρύφωνος (1 Φεβρουαρίου):

«Υπῆρξας τῷ ὄντι ποιμαντικός,
ποιμαίνων ψυχῆς σου,
ἐν σοφίᾳ τοὺς λογισμοὺς,
ψυχὰς ἐπισιζέφων πλανωμένας,
καὶ τῷ Θεῷ προσάγων Ἐνδοξε».

Γιὰ νὰ κατορθωθεῖ, ὅμως, αὐτό, ἀληθῆς προϋπόθεση εἶναι ἡ διαποίμανση τοῦ ποιμένου ἐκ μέρους τοῦ ἴδιου τοῦ Κυρίου, ὁ ὁποῖος χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὸν ἅγιο Γρηγόριο τὸν Θεολόγο ὡς «ποιμαίνων ποιμαίνοντας καὶ ὀδηγῶν ὀδηγοῦντας» ὥστε νὰ ποιμαίνου τὸ ποίμνιό του κατὰ τὸν σωστὸ τρόπο καὶ ὄχι μὲ ἀπειρία («ὡς ἂν ποιμαίνομεν τὸ ποίμνιον αὐτοῦ μετ' ἐπιστήμης ἀλλὰ μὴ ἐν σκεύεσι ποιμένος ἀπειροῦ» PG 35,513C' πρὸλ. Ἱερεμίου γ' 15).

Αὐτὲς καὶ πολλὲς ἄλλες προϋποθέσεις συντελοῦν ὥστε ὁ ποιμὴν «καλῶς καὶ θεοφιλῶς νὰ ποιμάνῃ τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῷ ποίμνιον καὶ νὰ καταφωτίσῃ λόγους προσηγέσι τὸ τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα», ὅπως ἀναφέρεται στὸ συναξάρι τοῦ ἀγίου ἱερομάρτυρος Μεθοδίου Ἐπισκόπου Πατάρων (20 Ἰουνίου).

Ποικιλία ἐνεργημάτων

Αὐτὴ ἡ θεοφιλὴς ποιμαντικὴ διακονία ἀπλώνεται σὲ ἕνα πολὺπτυχο ἐνεργημάτων καὶ σὲ μία πολυδιάστατη ποιμαντικὴ πράξι. Δὲν ἀφήνει τίποτα ἔξω ἀπὸ τὴν ἄγρυπνη φροντίδα τοῦ ποιμένου. Ὅλα τὸν ἐνδιαφέρουν καὶ γιὰ ὅλα μεριμνᾷ. Αὐτὸ τὸ πολυδιάστατο ἀποτυπώ-

νεται με τρόπο χαρακτηριστικό στον δίο του έν άγίους πατρός ήμών Γ ε ω ρ γ ί ο υ, 'Επισκόπου 'Αμάστριδος (21 Φεβρουαρίου). Αύτή ή άποτύπωση θά ήταν δυνατό νά θεωρηθεϊ ώς ή MAGNA CHARTA του ποιμαντικού έργου. "Ας παρακολουθήσουμε τήν περιγραφή. «Μή βουλόμενος ανάγεται εις τόν τής 'Αρχιερωσύνης θρόνον, ώς λύχνος επί τήν λυχνίαν, ψήφω θεία και συμφωνία ιερέων». "Όταν έγκατέλειψε τήν Βασιλεύουσα και κατέλαβε τόν θρόνον του:

«όμοϋ πάντα έτελεϊτο και εσπουδάζοντο
διατάξεις ιεραί,
εϋκοομία του Βήματος,
κατάστασις του ιερατικού ουστήματος,
ορφανών και χηρών προστασία και πτωχοιοφία,
χρεών άποκοπαί, και
ή προς τόν Θεόν ευσέβεια
προς τούτοις δέ και θεοσημεΐαι, και
ιεράσια παντοία τελούμενα δι' αυτου».

Εϋσύνοπτη και περιεκτική άποτύπωση του ποιμαντικού έργου διαφαίνεται και στον δίο του όσιου πατρός ήμών Γ ρ η γ ο ρ ί ο υ 'Αρχιεπισκόπου 'Αλεξανδρείας, του 'Ομολογητου, ό όποιος θασανίστηκε σκληρά επί Λέοντος Γ' του εικονομάχου, επειδή «ήλεγξεν αυτον ένώπιον πάσης τής Συγκλήτου, αίρετικόν και άθεον και άσεβή τουτον άποκαλέσας». 'Ιδου πως σκιαγραφείται ή θεοφιλής ποιμαντορία του στο συναξάρι τής 5 Νοεμβρίου που τιμάμε τήν μνήμη του:

«Γέγονε διδάσκαλος τής ορθοδοξίας ακριθής,
πρῶτος, ταπεινός,
ελεήμων, ορφανών πατήρ, χηρών υπερασπιστής,
όδηγός των πεπλανημένων,
των νοσούντων ιατρός,
των θλιβομένων παράκλησις
και ήν ιδεϊν πάντας
χαίροντας και ευφραινομένους».

Δειγματοληπτική υπόμνηση και έρευνα

Δέν νομίζω ότι χρειάζεται νά επαναλάβουμε άπειρους όμοιους θίους άγίων άνδρών, οι όποιοι ώς επίσκοποι ή πρεσβύτεροι έποιήσαν τόν ποιμνιο που τους έμπιστεύθηκε ό Κύριος και ή 'Εκκλησία Του και τόν οδηγησαν «επί νομάς σωτηρίου» (βλ. συναξάρι του όσιου πατρός ήμών Κ ο σ μ ᾱ τ ο υ Π ο ι η τ ο υ, 'Επισκόπου Μαΐουμα του 'Αγιοπολίτου, 14 'Οκτωδρίου).

Η επανάληψη, όσο και νά είναι μητέρα τής μαθήσεως κουράζει κι αυτή, ιδιαίτερα όταν προσφέρεται συμ-

πυκνωμένη άπαξ δια παντός, όπως στην προκειμένη περίπτωση ένός άρθρου. Η 'Εκκλησία μας διέταξε σοφά νά τιμούμε και νά μελετούμε τά ποιμαντικά πρότυπα από λίγο και κάθε μέρα ή όταν τυχαίνει ή μνήμη τους. Τότε, είναι δυνατόν νά ξεχωρίζουμε όρισμένες πτυχές, νά έντυπωσιαζόμαστε άπ' αυτές και νά θέλουμε νά τίς θέσουμε σε εφαρμογή στην καθημερινή ποιμαντική μας πράξη.

Σήμερα, άρκεστήκαμε σε μία άπλή δειγματοληπτική παρουσίαση ποιμαντικών στοιχείων που διαφαίνονται στον δίο όρισμένων άγίων που διετέλεσαν ποιμένες. Το πεδίο έρεύνης είναι πολύ ευρύ και άπαιτείται συστηματικότερη διερεύνηση και σε πλήθος άλλων πηγών. Τα όσα εκθέσαμε δέν είναι παρά ελάχιστα ψήγματα που μπορούν νά λειτουργήσουν ως νύξεις και έρεθίσματα για περαιτέρω ποιμαντικά γυμνάσματα.

Ποιμαντικά άλλωστε στοιχεία δέν προσφέρει μόνον ή ζωή των άγίων που διετέλεσαν ποιμένες κατά τόν επίγειο δίο τους. Η ζωή όλων των άγίων είναι όντως ποιμαντική και ποιμαίνει και καθοδηγεί όλους μας. 'Ο καθένας από έμάς έχει άλλωστε δείγματα αυτης τής επί προσωπικής θάσεως διαποιμάνσεως και ενεργού παρουσίας των άγίων στην ζωή του. Η Ποιμαντική εξάλλου ως «τέχνη τεχνών και επιστήμη έπιστημών» δέν κάνει τίποτε άλλο από τόν νά ενεργοποιεί τίς δυνάμεις τής 'Εκκλησίας — οι άγιοί Της είναι οι άληθινά Μεγάλες Δυνάμεις — για τήν σωτηρία του 'Ανθρώπου και του Κόσμου.

Μόλις έκυκλοφόρησε
άπό τήν 'Απ. Διακονία

'Ι. Μ. Χατζηφώτη

ΔΕΝΤΡΟ ΑΓΛΑΟΚΑΡΠΟ

Νέα μελετήματα για τή ζωή και τόν έργο
του ΦΩΤΗ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

"Ενα θαυμάσιο βιβλίο για τόν κορυφαίο
νεοέλληνα άγιογράφο και λογοτέχνη.

Σελ. 142, δρχ. 350

Γράψατε: 'Ιασιού 1, 115 21 'Αθήνα (τηλ.
722.8008).

'Απευθυνθήτε: Δραγατσανίου 2 — Πλατ.
Κλαυθμώνος (Βιβλιοπωλείο).

Ἄθυμία καὶ πόνος κατὰ τὸν ἅγ. Ἰωάννην Χρυσόστομον

(Μὲ βάση τὶς ἐπιστολὲς πρὸς τὴν Ὀλυμπιάδα)

Τοῦ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΤΣΟΥΛΑ
Θεολόγου - Λυκείαρχου

Ἄς ἀκούσωμε τὸν χρυσορρήμονα πῶς μὲ δύναμη λόγου προβάλλει τὸν πάγκαλον καὶ μάρτυρα Ἰωσήφ:

«Μέγα μὲν γὰρ αὐτοῦ καὶ τὸ τῆς σωφροσύνης κατόρθωμα, ὅτε τῆς Αἰγυπτιακῆς ἀκολασίας περιέγενετο, καὶ τὴν ἀθλίαν ἐκείνην γυναίκα ἐπὶ τὴν ἄδικον αὐτὸν καλοῦσαν ὀμιλίαν διεκρούσατο... Ἀλλὰ τὸ ποιῆσαι αὐτὸν μέγαν ἐκεῖνο μάλιστα ἐστίν, ὁ κίνδυνος, ἡ ἐπιβουλὴ, ἡ μανία τῆς αἰχμαλώτου, ἡ ἐπενεχθεῖσα βία, τὰ δίκτυα, ἃ πανταχόθεν ἀνεπέτασεν (ἡ μοιχαλις), ἡ κατηγορία, ἡ συκοφαντία, ἡ ἄλλυσις... ἡ τοῦ δεσποτηρίου ταλαιπωρία. Τότε αὐτὸν ὄρω λάμποντα μειζόνως, ἢ ὅτε ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Αἰγύπτου καθήμενος τὸν σῆτον διένεμε τοῖς δεομένοις, καὶ τὸν λιμὸν ἔλυε, καὶ κοινὸς λιμὴν ἅπασιν ἐγένετο. Τότε ὄρω αὐτὸν φαιδρὸν, ὅτε αὐτῷ αἰ πέδαί, καὶ χειροπέδαί περιέκειντο, ἢ ὅτε ἐν ἱματίαις λαμπροῖς τὴν τοσαύτην δυναστείαν περιεβέβλητο. Ὁ μὲν γὰρ πραγματείας ἦν καιρὸς καὶ ἐμπορίας πολλῆς... ὁ δὲ τρυφῆς καὶ ἀνεσεως καὶ τιμῆς, πολλὴν μὲν ἔχων τὴν ἡδονήν, οὐ πολὺ δὲ τὸ κέρδος. Διὰ τοῦτο οὐδὲ οὕτως αὐτὸν μακαρίζω τιμώμενον ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ὡς φθονούμενον ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν καὶ συνοίκους ἔχοντα τοὺς πολεμίους».

(Μεγάλο εἶναι καὶ τὸ κατόρθωμα τῆς σωφροσύνης, ὅταν ὑπερνίκησε τὴν Αἰγυπτιακὴ ἀκολασία καὶ διαφθορά, καὶ ἀπέκρουσε τὴν ἄθλια ἐκείνη γυναίκα, ποὺ τὸν προσκαλοῦσε στὴν ἀνηθικότητα... Ἀλλὰ ἐκεῖνο, ποὺ περισσότερο τὸν κατέστησε μέγαν εἶναι ὁ κίνδυνος, ἡ ἐπιβουλὴ, ἡ μανία τῆς αἰχμαλώτης, ἡ ἐπιβληθεῖσα βία, τὰ δίκτυα, τὰ ὅποια ἀπ' ὅλα τὰ μέρη ἄπλωσε γιὰ νὰ τὸν συλλάβει ἡ μοιχαλις, ἡ κατηγορία, ἡ συκοφαντία, τὰ δεσμά, ἡ ταλαιπωρία τῆς φυλακῆς. Τότε αὐτὸν βλέπω νὰ λάμπει περισσότερον, παρὰ ὅταν καθήμενος ἐπάνω στὸ θρόνο τῆς Αἰγύπτου διένεμε τὸ στᾶρι στοὺς στερομένους, καὶ ἐλύτρωνε ἀπὸ τῆ πείνα τοὺς ἀνθρώπους καὶ γινόταν σὲ ὅλους κοινὸς λιμὸς σωτηρίας. Τότε τὸν βλέπω φαιδρὸν καὶ εὐχαριν, ὅταν τὸν περιέσφιγγαν τὰ δεσμά καὶ οἱ χειροπέδες, παρὰ ὅταν μὲ λαμπρὰ ἐνδύματα εἶχε περιβληθεῖ τὰ τόσα ἀξιώματα. Διότι αὐτὲς μὲν ἦταν καιρὸς κέρδους καὶ ἐμπορίας πολλῆς... ὁ ἄλλος δὲ ἀπόλαυσης καὶ ἀνεσης καὶ τιμῆς, ποὺ εἶχε πολλὴ τὴν ἡδονή, ἀλλ' ὄχι πολὺ τὸ κέρδος. Γι' αὐτὸ δὲν τὸν μακαρίζω τόσον ὅταν τιμᾶται ἀπὸ τὸν πατέρα του, ὅσον ὅταν φθονεῖται ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς του καὶ ἔχει συγκαταίκοις τοὺς ἐχθρούς).

Διαζωγραφίζει κατόπιν ὅλες τὶς περιπέτειες τοῦ Ἰωσήφ ἀφ' ὅτου πωλήθηκε ἐξ αἰτίας τοῦ φθόνου ἀπὸ

τοὺς ἀδελφούς του στοὺς ἐμπόρους, καὶ τοὺς ἀγῶνες του στὴν Αἴγυπτο καὶ στὴ συνέχεια λέγει:

«...Μετὰ γὰρ τὸν φθόνον καὶ τὴν αἰσχρὰν διαβολὴν σφαγῆ παρέδωκαν, καὶ δουλεία σφαγῆς χαλεπώτερα. Μὴ γὰρ μοι παραδράμης ἀπλῶς τὸ εἰρημένον ἀλλ' ἐνόησον ἡλικίον ἦν μειράκιον εὐγενές, ἐν οἰκίᾳ πατρικῆ τραφὲν μετὰ ἐλευθερίας ἀπάσης, μετ' ἀγάπης πατρὸς τοσαύτης, ἀθρόον ὑπὸ ἀδελφῶν ἀπεμποληθῆναι, οὐδὲν ἐχόντων ἐγκαλεῖν, καὶ βαρβάρους ἐκδοθῆναι ἑτερογλώσσαις καὶ ἤθεσιν ἀλλοκότοις, καὶ αὐτοθηρίοις μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις· καὶ ἄπολιν καὶ μετανάστην, καὶ ἰκέτην, καὶ ζῆνον ἀντ' ἐλευθέρου καὶ πολιτοῦ γενέσθαι, καὶ τοσαύτης ἀπολαύσαντα τῆς εὐημερίας πρὸς τὴν ἐσχάτην κατενεχθῆναι ταλαιπωρίαν, δουλείας ἀθήη ὄντα μεθ' ὑπερβολῆς ἀπάσης, καὶ πικροτάτους λαβεῖν δεσπότης, καὶ πρὸς τὴν ἀλλοτρίαν καὶ βάρβαρον μετενεχθῆναι γῆν... Καὶ γίνεται ἐν Αἰγύπτῳ τῇ θεομάχῳ τότε ἐκείνῃ καὶ μαινομένῃ, ὅθεν τὰ ἀναίσχυντα στόματα, ὅθεν αἱ βλάσφημοι γλῶσσαι... Καὶ ἐπειδὴ μικρὸν ἀνέπνευσεν ἐκεῖ... εὐθέως αὐτῷ σκάμματα παρεσκευάζετο πάλιν, καὶ στάδιον καὶ παλαίσματα, καὶ ἀγῶνες καὶ ἰδρωῆτες σφοδρότεροι τῶν προτέρων. Ἰδοῦσα γὰρ αὐτὸν ἀδίκους ὀφθαλμοῖς ἢ κεκτημένη, καὶ τῷ κάλλει τῆς ὄψεως αὐτοῦ χειρωθεῖσα, καὶ κατὰ κράτος ἀλοῦσα τῷ πάθει, λέαινα ἀντὶ γυναικὸς ὑπὸ τῆς ἀκολάστου ταύτης ἐπιθυμίας ἐγένετο. Καὶ πάλιν συνοίκος ὁ πολέμιος ἦν ἐναντίαν τοῖς προτέροις τὴν ὑπόθεσιν ἔχων· ἐκεῖνοι γὰρ μισοῦντες αὐτὸν τῆς οἰκίας ἐξέβαλον· αὐτὴ δὲ ἐρώσα καὶ περικαισιμένη τοῦ νεανίσκου... Τί τοῦ πειρασμοῦ τούτου χαλεπώτερον;» ἀναφωνεῖ ὁ ἅγιος ἐπιστολογράφος.

Καὶ ἀφοῦ παρέστησε τὸ μέγα ἀθλημα τῆς σωφροσύνης τοῦ Ἰωσήφ, παρατάσσει καὶ τὰ νέα αὐτοῦ παθήματα:

«...Ἰδωμεν οἶον εὐθέως ἀπῆλαυσε καὶ τίνα ἔπαθλα διαδέχεται τὸν στεφανίτην. Ἐπιβουλοὶ πάλιν καὶ βάρβαροι, καὶ θάνατος καὶ κίνδυνοι, καὶ συκοφανταὶ καὶ μῖσος ἄλογον. Ἡ γὰρ ἀθλία τότε ἐκείνη θυμῷ παραμυθεῖται τὸν ἔρωτα, καὶ πάθος συνάπτει πάθει καὶ ἐπιθυμία ἀκολάστῳ προστίθησιν ὀργὴν ἄδικον... καὶ πνέουσα θηριωδίας πολλῆς καὶ φόνιον βλέπουσα, καθίζει δικαστήριον διεφθαρμένον, τὸν δεσπότην τὸν ἐκείνου, τὸν ἄνδρα τὸν ἐαυτῆς, τὸν βάρβαρον, τὸν Αἰγύπτιον, καὶ εἰσάγει κατηγορίαν ἀμάρτυρον».

(Μετὰ τὸ φθόνα καὶ τὴν αἰσχρὰν συκοφαντία τὸν παρέδωσαν στὴ σφαγῆ καὶ στὴ δουλεία, ποὺ εἶναι χειρότερη ἀπὸ σφαγῆ. Διότι μὴ μου παρατρέξεις καὶ ἀφήσεις ἀπαρατήρητο αὐτὸ ποὺ εἶπα· ἀλλὰ βάλε στὸ νοῦ σου πόσο εὐγενικὸ καὶ ἀπαλὸ παιδί ἦταν, τὸ ὁποῖον

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 301 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 14 τεύχους

ἀνατράφηκε στήν πατρική οἰκία μὲ κάθε ἐλευθερία, μὲ τόσο μεγάλη ἀγάπη τοῦ πατέρα, ἀμέσως καὶ αἰφνιδιαστικὰ νὰ ἀποδιωχθεῖ ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς του, πού δὲν εἶχαν τίποτε νὰ τὸν κατηγορήσουν καὶ νὰ παραδοθεῖ σὲ ἀλλόγλωσσους βαρβάρους καὶ σὲ ξένες καὶ ἀλλόκοτες συνήθειες καὶ μᾶλλον σὲ θηρία παρὰ σὲ ἀνθρώπους καὶ νὰ γίνῃ ἀπολις καὶ μετανάστης καὶ ἐκέτης καὶ ξένος, ἀπὸ ἐλεύθερος καὶ πολίτης πού ἦταν καὶ ἐνῶ ἀπῆλυνε τόση εὐημερία, νὰ καταπέσει στὴν ἔσχατη δυστυχία καὶ ἐνῶ ἦταν ἀσυνήθιστος ἀπὸ κάθε δουλεία, τώρα νὰ ὑποταχθεῖ σὲ σκληρότατους δεσπότες καὶ τυράννους καὶ πρὸς τὴν ξένη καὶ βάρβαρη νὰ μεταφερθεῖ χώρα... Καὶ φθάνει στὴν Αἴγυπτο, ἢ ὅποια τότε ἦταν θεομάχος καὶ μαινόμενη, πού εἶχε ἀνθρώπους μὲ ἀναίσχυντα στόματα καὶ βλάσφημες γλώσσες... Καὶ ὅταν γιὰ λίγο ἀνέπνευσεν ἐκεῖ... ἀμέσως ἐτοιμάζονταν γι' αὐτὸν πάλιν σκάμματα καὶ στάδια καὶ παλαίσματα πνευματικά καὶ ἀγῶνες καὶ ἰδρωῶτες μεγαλύτεροι καὶ δυνατώτεροι ἀπὸ τοὺς προηγούμενους. Διότι, ὅταν τὸν εἶδε μὲ ἄδικους καὶ ἀνῆθικους ὀφθαλμούς ἢ οἰκοδέσποινα, πού τὸν κατεῖχε, ἀφοῦ αἰχμαλωτίστηκε ἀπὸ τὸ κάλλος τοῦ προσώπου του καὶ κυριεύθηκε ἐξ ὀλοκλήρου ἀπὸ τὸ πάθος, ἔγινε ἀντὶ γυναικείας λέαινας ἀπὸ τὴν ὁρμή καὶ τὴ δύναμη τῆς ἀκόλαστης αὐτῆς ἐπιθυμίας. Καὶ πάλιν ὁ ἐχθρὸς συγκατοικοῦσε μαζί του ἔχοντας ὅμως ἀντίθετη ἀπὸ τοὺς

προηγούμενους ὑπόθεση. Διότι ἐκεῖνοι ἀπὸ μῖσος τὸν ἐξέβαλαν ἀπὸ τὴν οἰκία, ἐνῶ αὐτὴ πυρπολούμενη ἀπὸ ἀνῆθικο ἔρωτα γιὰ τὸν νεανίσκο... Τί ὑπάρχει χειρότερο ἀπὸ τὸν πειρασμὸ αὐτόν;... Ἄς δοῦμε τώρα ποιά ἄλλα δεινὰ ἀμέσως ἐδοκίμασε καὶ ποιά φοβερὰ βραβεῖα διαδέχονται τὸν στεφανωμένο ἀθλητή. Ἐπιβουλὲς πάλιν καὶ βάραθρα καὶ κίνδυνοι καὶ θάνατοι καὶ σκιοφαντίες καὶ μῖσος παράλογο. Διότι ἢ ἄθλια ἐκεῖνη τότε ζητεῖ μὲ θυμὸ νὰ παρηγορήσῃ τὸν ἔρωτα καὶ συνενώνει τὸ ἓνα πάθος μὲ τὸ ἄλλο καὶ στὴν ἀκόλαστη ἐπιθυμία προσθέτει ἄδικη ὀργή... καὶ κατεχόμενη ἀπὸ πολλὴ θηριωδία καὶ βλέποντάς τον σάν ἐγκληματία, ἀρχίζει δικαστήριο διεφθαρμένο, ἐγκριστώντας ὡς δικαστὴ, τὸν κύριον ἐκεῖνου, τὸν ἄνδρα τὸ δικό της, τὸν βάρβαρο, τὸν Αἰγύπτιο καὶ χρησιμοποιοῦει ἐναντίον του ψευδῆ καὶ ἀμάρτυρη κατηγορία).

Καὶ μὲ ὅλα αὐτὰ τὰ παθήματα ὁ Ἰωσήφ, λέγει στὴ συνέχεια ὁ Χρυσόστομος, ὄχι μόνον δὲν κυριεύθηκε ἀπὸ τὴν ἀθυμία, ἀλλὰ καὶ ἄλλων διέλυσε λύπες — ἀναφέρεται στὴν ὑπέροχη διαγωγή του μέσα στὸ δεσμωτήριο — καὶ ἀναφωνεῖ: «Εἶδες ψυχὴν φιλόσοφον; Εἶδες τῆς ὀργῆς καθαρὰν καὶ τῶν δικτύων ὑψηλοτέραν; εἶδες συναλγοῦντα τοῖς ἡδικοῦσι μᾶλλον ἢ μνησικακοῦντα;» (νὰ συμπάσχει μὲ τοὺς ἀδικούμενους μᾶλλον παρὰ νὰ μνησικακεῖ;) (Ἐπιστ. Γ').

(Συνεχίζεται)

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελίδα 307)

τὸς, ἐν ᾧ ἠὺδὸκῆσα· αὐτοῦ ἀκούετε» (αὐτ. 5). Αἱ δύο τελευταῖαι λέξεις, «αὐτοῦ ἀκούετε», ἦσαν καὶ σαφῆς ἀπάντησις πρὸς τὸν Πέτρον. Ἐλάμβανεν ἀπάντησιν ἐξ οὐρανοῦ, ὅτι ἓνας τρόπος ὑπάρχει, νὰ ἀπολαύουν οἱ ἄνθρωποι συνεχεῖς καὶ ἀλλεπαλλήλους θείας εὐλογίας, καὶ τὴν χαρὰν καὶ μακαριότητα τοῦ Θεοῦ· τὸ «αὐτοῦ ἀκούετε». Ἡ ὑπακοή δηλ. εἰς ὅτι λέγει καὶ παραγγέλλει ὁ Χριστὸς — μόνον αὐτῇ — ἐξασφαλίζει: εἰς τοὺς ἀνθρώπους «πᾶσαν δόσιν ἀγαθῆν καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθεν καταβαίνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων» (Ἰακ. 1,17). Μὴ πλανώμεθα. Καὶ ἄς μὴ ξεγελᾶμε τὸν ἑαυτὸν μας· χωρὶς τήρησιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ δὲν εὐτυχεῖ ὁ ἄνθρωπος. Ἡ ἀθέτησις τῶν λόγων τοῦ Ἐδωγελίου τοῦ Χριστοῦ ἐπιφέρει, ἀντιθέτως, «σύντριμμα καὶ τάλαιπωρίαν» εἰς τοὺς ἀνθρώπους· «καὶ ὁ δὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσα» (Ρωμ. 3, 16-17), ἔφ' ὅσον «οὐκ ἔστι φόβος Θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν» (αὐτ. 18).

3. Καὶ ἡ εὐαγγελικὴ περικοπή, πού ἀναγινώσκεται αὐτὰς τὰς ἡμέρας εἰς τὰ «Παρακλήσεις», ἐπαναλαμβάνει διὰ στόματος τοῦ Χριστοῦ τὸ ἴδιον μῆνυμα.

Ὅταν ἤκουσεν ὁ Κύριος τὴν γυναικείαν φωνὴν ἐκ

τοῦ ὄχλου, πού ἐμακάριζε τὴν Μητέρα Του («μὰ κὰ ρία ἢ κοιλία ἢ θαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὐς ἐθήλασας»· Λουκ. 11,27), ἀπήγγησεν ἐπιθεδαιωτικῶς· «μὲνοῦν γε», θεδαιότατα. Καὶ προσέθεσε διασαφητικῶς τὸ «μὰ κὰ ριοὶ οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτὸν» (αὐτ. 28). Δηλ. Ἡ Παναγία Μητέρα μου εἶναι ὑπόδειγμα ἀφροσύσεως εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἀξίως μακαρίζεται. Διότι ἄξιοι μακαρισμοῦ εἶναι ἐκεῖνοι πού προσέχουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν ἀκολουθοῦν κατὰ πάντα.

Ἐξ ὅλων αὐτῶν τὸ συμπέρασμα εἶναι σαφές. Καὶ ἀποτελεῖ σπουδαίαν ὑποθήκην τῆς Παναγίας πρὸς τὸν κόσμον. Ἰδιαιτέρως δὲ ἀξιοπρόσεκτον ἀπὸ ἡμᾶς, πού τῆς ἀπευθύνομεν καθημερινῶς τὰς «Παρακλήσεις» μας· καὶ ἀνὰ πᾶσαν ὥραν, καὶ εἰς πᾶσαν κρίσιμον περίστασιν ἀνάγκης καὶ κινδύνου τὴν ἐπικαλούμεθα. Πρωταρχικῶς μᾶς ἀπαντᾷ· «ὅ, τι ἄν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε». Φροντίζετε νὰ εἴσθε πιστοὶ τηρηταὶ τῶν λόγων τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὅταν βλέπη καὶ διαπιστώγῃ τὴν διάθεσιν καὶ τὴν προσπάθειάν σας αὐτῇ, νὰ γνωρίζετε καὶ νὰ μὴ ἀμφιδάλλετε, ὅτι τείνει εὐήκοον τὸ οὐς εἰς τὰ αἰτήματα καὶ τὰς παρακλήσεις σας.

Ἐπ' αὐτὴν τὴν προϋπόθεσιν, ἀδελφοί, καὶ ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος μᾶς ἐπιφυλάσσει τὰς πλέον πανευπροσδέκτους πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστὸν πρεσβείας Τῆς.

ΑΝΘΗ ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ

ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΩΝ ΟΝΕΙΡΩΝ ΜΑΣ

Τοῦ κ. ΧΡΥΣ. Ι. ΝΕΑΜΟΝΙΤΑΚΗ

Κάποτε, ὅμως, ἐδῶ ἔγινε ἕνας ἀπὸ τοὺς συχνὰ μεγάλους σεισμοὺς καὶ ὁ περήφανος ὀδελίσκος, μακριὰ ἀπὸ τὴν μάννα γῆ του, ἔπεσε στὸ ἔδαφος τοῦ Ἰπποδρόμου. Βασίλευε, τότε, ὁ Θεοδοσίος ὁ Α' (379 - 395 μ.Χ.) πού πῆρε τὸν τίτλο τοῦ Μεγάλου, ἀπὸ τὰ μεγάλα ἔργα του, ἀλλὰ καὶ τὰ μεγάλα — τὰ πολὺ μεγάλα — ἐλαττώματα καὶ ἀμαρτήματά του, ἀφοῦ κατέσφαξε προδοτικὰ 15.000 Θεσσαλονικεῖς πού εἶχαν ἐπαναστατήσει (390 μ.Χ.) καὶ ὑπέβαλε σὲ μαρτύρια καὶ τοὺς κατοίκους τῆς Ἀντιοχείας. Στὰ 388 μ.Χ. νίκησε τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Δύσης, τὸν Μάξιμο καὶ τὸν ἀποκεφάλισε μάλιστα, πετυχαίνοντας ἔτσι τὴν μονοκρατορία στὴν ἀπέραντη αὐτοκρατορία του. Ἀπερίσπαστος, θέλησε μὲ τὴν ματαιοδοξία του ν' ἀφήσει καὶ αὐτὸς τὰ ἔγγραφα τῆς διδασχῆς του στὸν Ἰππόδρομο τῆς Πρωτεύουσάς του καὶ διέταξε νὰ ξαναστηθῇ ὁ ὀδελίσκος πάνω σὲ θάσση ὕψους 6 μέτρων, μὲ ἐπιγραφὲς ἐλληνικὲς καὶ λατινικὲς καὶ μὲ ἀνάγλυφες παραστάσεις ἀπὸ ἀρματοδρομίες. Ἔτσι, ὁ ὀδελίσκος αὐτὸς πού ἀντικρίζομε, πῆρε τὴν ὀνομασία τοῦ «Κίονος τοῦ Θεοδοσίου» καὶ μένει στὴ θέσι αὐτὴ ἐπὶ 1600 χρόνια ἀκίνητος καὶ ἀσυγκίνητος γιὰ ὅσα ὀλόγυρά του ξετυλίγονται σ' αὐτὴ τὴν πολιτεία.

Πιὸ πέρα ἀπὸ τὸν ὀδελίσκο, στὴν ἴδια γραμμὴ τῆς Σπίνας ἔνα ἄλλο, ἂν καὶ ἀκρωτηριασμένο, μνημεῖο ὑψώνεται, φερμένο καὶ αὐτὸ στὸν Ἰππόδρομο, ἀπὸ τοὺς Δελφούς, πάλι μὲ ἐντολὴ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου. Αὐτό, εἶναι ἡ Στήλη τῶν ὄψεων πού τὴν μορφοποιοῦν τρία συμπλεκόμενα ὀρειχάλκινα φίδια. Τὰ κεφάλια τοὺς θρῆσκόνταν στὴν κορυφὴ καὶ ἀποτελοῦσαν τὴ θάσση ἑνὸς τροπαίου πού ἀφιερῶθηκε στὸν Δελφικὸ Ἀπόλλωνα, σὺν ἐκδήλωσι εὐγνωμοσύνης σ' αὐτὸν 31 ἐλληνικῶν πόλεων πού ἐνωμένες νίκησαν τοὺς Πέρσες τοῦ Μαρδονίου, στὴ μάχη τῶν Πλαταιῶν, στὰ 479 π.Χ. Σύμφωνα μὲ τὴν παράδοσι, γιὰ νὰ κατασκευασθοῦν τὰ φίδια αὐτῆς τῆς ἀναθηματικῆς στήλης, πού παρίσταναν τὸν τρομερὸ κίνδυνο πού πέρασε ἡ Ἑλλάδα, ὅταν ἀγωνιζόνταν ἐναντίον τῆς στρατιάς τοῦ Μεγάλου Βασιλιᾶ, γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς, χύθηκε σὲ καμίνι τὸ μέταλλο τῶν θωράκων τῶν σκοτωμένων στὴ μάχη στρατιωτῶν τοῦ ἐπιδρομέα. Τὰ ὀνόματα τῶν ἐλληνικῶν πόλεων πού πῆραν μέρος στὸν ἀγῶνα, χαράχτηκαν στὰ πλευρὰ τῶν φιδιῶν πρὸς τὴ θάσση τους.

Μετὰ τὴν μεταφορὰ τῆς στὴν Πόλη, ἡ στήλη αὐτὴ ἀρχικὰ, κατὰ τὴν παράδοσι, τοποθετήθηκε στὸν αὐλόγυρο τῆς Ἁγίας Σοφίας καὶ ὑστερότερα, μετακινήθηκε, στὴν ἐποχὴ τῶν διαδόχων τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, στὸν Ἰππόδρομο.

Γύρω ἀπὸ τὰ κεφάλια τῶν φιδιῶν πού λείπουν ἀκούσθηκαν διάφορες ἱστορίες. Οἱ Τοῦρκοι, δεισιδαίμο-

νας λαός, τρέφουν φυσικὴ ἀπέχθεια στὸ φίδι, σύμβολο τοῦ κακοῦ, καὶ ἔτσι ὅταν κάποιος ἀρχαιοφίλο μέλος τῆς Πολωνικῆς Πρεσβείας στὴν Πόλη, μιὰ νύχτα τοῦ Ἀπρίλη τοῦ 1700, τόλμησε νὰ κόψῃ τὰ κεφάλια τῶν φιδιῶν ἀπὸ τὸ μνημεῖο, ὄχι μόνον κανεὶς δὲν διαμαρτυρήθηκε, ἀλλὰ στὸ κάτω - κάτω, ὅλοι αὐτοὶ εὐχαριστήθηκαν. Τί χρειάζονταν τὰ φίδια; Ἰδέα, ἄλλως τε, δὲν εἶχαν, γιὰ τοὺς Δελφούς, καὶ πολὺ περισσότερο γιὰ τὸν Μαρδόνιο, τὸν Παυσανία καὶ τὶς Πλαταιές. Μετὰ ἀπὸ 147 χρόνια, ἀπὸ ἐκείνη τὴ νυχτιά, στὰ 1847, ἐρέθηκε τὸ ἕνα ἀπὸ τὰ τρία κεφάλια τῶν φιδιῶν, καὶ σήμερα ἐκτίθεται στὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο τῆς Πόλης.

Πέραν ἀπ' αὐτὰ τὰ μνημεῖα μέσα στὴ «Σπίνα», ὑψώνεται καὶ μιὰ ἀκόμη πέτρινη στήλη, χωρὶς πολλὲς αὐτὴ, καλλιτεχνικὲς ἀξιώσεις. Διάφορες γνώμες ὑποστηρίχθηκαν γύρω ἀπὸ τὴν καταγωγὴ τῆς. Κάποιος γάλλος περιηγητῆς (ὁ GYLLIOUS) στὸν 16ον αἰῶνα, ὑποστήριξε πὼς εἶναι ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὸν κολοσσὸ τῆς Ρόδου. Καὶ ἄλλοι νεώτεροι διατύπωσαν τὴν γνώμη πὼς στήθηκε ἀπὸ τὸν Κωνσταντῖνο τὸν Πορφυρογέννητο. Παρ' ὅλα αὐτὰ, ὅμως, ἡ στήλη αὐτὴ πρέπει νὰ ἔχη σχέση μὲ τὶς δραστηριότητες πού ἀναπτύχθηκαν στὴν ἐποχὴ τοῦ Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου, ἢ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου.

* * *

Μέσα στὸν Ἰππόδρομο γεγονότα συνταρακτικὰ χαρᾶς καὶ πένθους, θριάμβων καὶ ἐξευτελισμοῦ ξετυλίχθηκαν. Παρὰ πάνω κατὰ τὴν ἐξιστόρησι τῆς γιὰ τρίτη φορὰ ἀνέγερσος τοῦ Ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας ἔγινε λόγος γιὰ τὴ Στάση τοῦ Νίκα (532 μ.Χ.), πού ἐδῶ ξέσπασε καὶ κατὰληξε στὴν καταστροφὴ μὲ πυρκαϊὰ τῶν ὑπέροχων μνημείων, τοῦ Ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας καὶ τοῦ Ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Εἰρήνης, ὅπως, ἀκόμα, καὶ ἑνὸς μεγάλου μέρους τῆς Βασιλίδας τῶν Πόλεων. Καὶ αἰτία γιὰ ὅλα αὐτὰ δὲν ἦταν παρὰ ὁ πολιτικὸς ἀνταγωνισμὸς τῶν «δήμων», ὅπως λεγόνταν, τότε,

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ο ΓΛΥΚΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ τοῦ Π. Β. Πάσχου. Εἰσαγωγή στὴν Ὁρθόδοξη λειτουργικὴ πνευματικότητα καὶ ἐνδιαφέροντα ἐρμηνευτικὰ σχόλια στὸν Ἀκάθιστο Ὑμνο καὶ τοὺς Ὑμνοὺς τοῦ Τριωδίου.

ΕΡΩΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ τοῦ Π. Β. Πάσχου. Περιέχει βίους ἁγίων τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας καὶ κατανυκτικὰ κεφάλαια ὀρθοδόξου πνευματικότητος στολισμένα μὲ πολλὰς βυζαντινὰς εἰκόνες.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 300 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 14 τεύχους.

τά σωματεία τῶν «φιλάθλων» τῆς ἐποχῆς, τῶν Πρασί-
νων καὶ τῶν Βενέτων (Γαλάζιων) καὶ ἡ διάθεσι τοῦ
αὐτοκράτορα Ἰουστινιανοῦ γιὰ τὴν ἐξόντωσί τους. Ἐπὶ
τέσσερις μέρες καὶ τέσσερις νύχτες, γινόνταν ἐδῶ χα-
λασμός, μέχρις ὅτου, μὲ τὸ σπαθὶ δόθηκε τὸ τέλος.

Καὶ γάτα μόνον αὐτὰ τὰ αἷματα. Σὰν πόσα γὰ χύ-
θηκαν στὰ ξέφρενα τρεχάματα τῶν ἀρμάτων, ποῦ εἶτε
ξεφεύγαν ἀπὸ τὴν τροχιά τους, εἶτε ρίχνανε τοὺς ἀνα-
βάτες τους μὲ ἀποτέλεσμα τὸν τραυματισμὸ ἢ τὸν φό-
νο τους...

Μέσα σ' αὐτὸ τὸν Ἰππόδρομο γινόνταν καὶ οἱ τε-
λετὲς θριάμβων. Μεγαλοπρεπεῖς κατ' ἀπομίμησι τῶν
ὄσων γινόνταν στὴν ἀρχαία Ρώμη. Σ' αὐτές, ἐπέτρε-
παν στὸ στρατηγὸ ποῦ γύριζε ἀπὸ ἐκστρατεία καὶ ἀπὸ
μάχες, στὶς ὁποῖες εἶχαν ἐξουτῶθει, τοὐλάχιστον 5.000
ἐχθροί, γὰ ἀυτοπροβάλεται μὲ πομπὲς αἰχμαλώτων, ἐπί-
δειξι λαφύρων καὶ πανηγύρια. Ὅταν τέλειωσε τὸ ἔργο
τῆς Ἀγίας Σοφίας, γιὰ τὸ ὁποῖο, ὅπως προεξετέθη ὁ
Ἰουστινιανὸς ἀνέκραξε τὸ «Νενίκηκά σε, Σολομών»,
ἐπὶ τέσσερις μέρες μεγαλοπρεπεῖς γιορτές, μέσα στὸν
Ἰππόδρομο αὐτόν, ὀργανώθηκαν.

Οἱ Τούρκοι, καὶ ἰδιαίτερα οἱ Γενίτσαροι, ποῦ εἶχαν
ἐδῶ κοντὰ ὅπως οἱ παλιοὶ Σχολάριοι τῶν Βυζαντινῶν
αὐτοκρατόρων, τοὺς στρατῶνες των, τὸν χρησιμοποιού-
σαν μετὰ τὴν Κατάκτησι. Καὶ ἐδῶ ἦταν «τὸ κισμέτ»
τους, γὰ μπῆ ἢ ταφόπετρα τῆς φοβερῆς καὶ ὀλέθριας
δραστηριότητάς τους. Ξεκίνησαν σὰν ἐπίλεκτο σῶμα,
ἐπὶ σουλτάν Οὐρχάν, ὕστερα ἀπὸ εἰσῆγησι τοῦ Βεζύρη
Καρὰ Χαλὴλ Τσεντερελῆ. Τὸ πρῶτό τους σῶμα ἀπο-
τελέσθηκε ἀπὸ 1.227 Ἑλληγόπουλα, ἡλικίας 6-14 ἐ-
τῶν ποῦ ἀρπάχτηκαν ἀπὸ τὰ σπίτια τους καὶ ἐξιλα-
μίσθησαν. Ὑστερώτερα καὶ ἄλλα παιδιὰ, ἀπὸ ἄλλους
λαοὺς κατατάχθηκαν, σ' αὐτὸν τὸν «νέο Στρατὸ» (Γε-
νὶ τσαρί). Κάθε πέντε χρόνια μ' αὐτὸ τὸ σκοπὸ οἱ δυ-
στυχημένοι οἱ σκλάβοι ὑφίσταντο τὴν τραγικὴ, τὴ
σπαρξικάρδια, ἀφαίμαξι τοῦ παιδομαζώματος. Ἀπὸ τὸ
τάγμα αὐτὸ τῶν γενιτσάρων, προερχόνταν οἱ πιὸ φανα-
τικοὶ καὶ ἄγριοι ἐχθροὶ τοῦ ἐλληνικοῦ στοιχείου. Συνη-
θισμένοι σὲ ζωὴ χλιδῆς καὶ θίας, ἦταν οἱ κυριώτεροι
ἐκπρόσωποι καὶ τὰ στηρίγματα τῆς τουρκικῆς δεσπο-
τείας. Στὴν ἀρχή, εἶχαν ὑποχρέωσι γὰ μόνον ἀγαμοί,
μεταγενέστερα, ὅμως, οἱ πρῶτες αὐστηρὲς ἀρχές καὶ
οἱ κανονισμοὶ ἐκφυλίσθησαν. Χωρισμένοι σὲ ὀρντάδες
(λόχους) θεωροῦσαν πατέρα τὸν Σουλτάνο καὶ μίνα
τὸ καζάνι τοῦ συσσιτίου καὶ ὅταν ἐπαναστατοῦσαν, γιὰ
συμβολισμὸ τῆς ἀνατροπῆς τῆς τάξης, ἀναποδογυρίζαν
τὰ καζάνια τους καὶ μὲ μανία τὰ χτυποῦσαν καὶ ὁ
ἦχος τους αὐτὸς ἔσπειρε στὴν πόλι τὸν τρόμο.

Ἀνεβάζαν καὶ κατεβάζαν τοὺς Σουλτάνους, κατὰ
τὰ κέφια τους, ὅμοιοι μὲ τοὺς παλιοὺς Πραιτωριανούς.
Ἀδίστακτοι σὲ ὅλα ἔγιναν «Κράτος ἐν Κράτει» ποῦ
σχολιάζε, ἀπέριπτε ἢ ἐνέκρινε κι αὐτὲς ἀκόμα τίς
σουλτανικὲς ἐπιταγές, μέχρις ὅτου στὰ 1826, ὁ Σουλτάν
Μαχμούτ, ὁ Δ', στὸ διάστημα τῆς ἐλληνικῆς ἐπανα-
στάσεως, θέλοντας ν' ἀναδιοργανώσῃ τὸ στρατό του,
κατὰ τὰ πρότυπα τοῦ Μεχμέτ - Ἀλῆ τῆς Αἰγύπτου,
ἀποφάσισε τὴ διάλυσί τους, καὶ ἀξίωσε τὴν παράδοσι
σ' αὐτὸν τῶν ἀρχόντων τους. Αὐτοὶ ὅμως συνηθισμέ-
νοι ἀπὸ τὰ παλιὰ στὸν αὐταρχισμό, ἀρνῆθηκαν καὶ τὸ
ἀποτέλεσμα τῆς ἀνταρσίας τους αὐτῆς, δὲν ἀργήσε γὰ

ἔλθῃ. Μέσα σ' αὐτὸν τὸν Ἰππόδρομο, ποῦ τώρα ἐπι-
σκεπτόμαστε, παγιδεύτηκαν, ἀφοῦ συγκεντρώθηκαν δε-
καπέντε χιλιάδες ἀπ' αὐτοὺς καὶ χωρὶς δισταγμὸ ἔπε-
σαν στὴν παγίδα καὶ ἐξοντώθηκαν ἀπὸ τὰ πιστὰ στὸ
Σουλτάνο στρατεύματα. Ὁ ὀλεθρὸς τους ἦταν ὀλοκλη-
ρωτικός. Τὰ πτώματά τους, μὲ περιφρόνησι διασύρθη-
καν, σὰν γὰ ἴτανε μαγαρισμένα σκυλιά, καὶ ρίχτηκαν
στὸν Βόσπορο ποῦ γέμισε ἀπ' αὐτὰ, καὶ τυμπανιαῖα,
ἐπέπλεαν καὶ ἐμπόδιζαν καὶ τὴν ναυσιπλοῖα ἀκόμα, ὅ-
πως γράφει ὁ Κούμας στὴν «Ἱστορία τῶν Ἀνθρωπίνων
Πράξεων ἀπὸ τῶν Ἀρχαιοτάτων Χρόνων μέχρι τοῦ
1830» (Τόμος IB', σελ. 501). Τὰ περιώνυμα καζάνια
τους, ποῦ μὲ τὸν ἀνατριχιαστικὸ ἦχο τους ξεσήκωναν
μικροὺς καὶ μεγάλους στὴν Πολιτεία, διαπομπεύθηκαν,
καὶ τὰ καλύμματα ποῦ βάζαν στὰ κεφάλια τους, πανύ-
ψηλα, γιὰ γὰ φαίνεται μεγαλειωδέστερο τὸ ἀνάστημά
τους, σκορπίσθησαν στοὺς δρόμους. Τὸ ὄνομά τους, ποῦ
εἶχε, κυριολεκτικὰ τρομοκρατήσῃ Τούρκους καὶ χρι-
στιανούς καὶ τοὺς Σουλτάνους, ἀκόμα, σπαμάτησε καὶ
ν' ἀκούγεται, ἀκόμη. Σ' αὐτοὺς ἐφαρμόσθηκε, τὸ λαϊκὸ
κακὴ του μέρα». Μὲ μόνη τὴ διαφορά ὅτι ἐδῶ δὲν ἦταν
«μιά μόνον καὶ δυό», ἦταν «ἐκατὸν μιά», οἱ περιπτώ-
σεις τῆς θύελλας ποῦ ξεσήκωναν μὲ τίς παρεμβάσεις
τους καὶ οἱ σφαγές καὶ οἱ ἀρπαγές ποῦ ἐπέτελεσαν σὲ
βάρος τῶν ἀδυνάτων καὶ ἰδιαίτερα τῶν Ἑλλήνων, ἀπὸ
δπουδῆποτε καὶ ἀν περάσαν.

(Συνεχίζεται)

ΝΕΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Μητροπολίτου Πατρῶν

ΝΙΚΟΛΑΗΜΟΥ ΒΑΛΛΗΝΔΡΑ

Θ Ε Ο Μ Η Τ Ο Ρ Ι Κ Α Μ Η Ν Υ Μ Α Τ Α
Τ Ο Μ Ο Σ Α'

Ἀκάθιστος Ὑμνος Ἡ Ὡδὴ τῆς Θεοτόκου
Θεομητορικὸν Ἑορτολόγιον (Γενέσιον, Εἰσό-
δια, Ἐθαγγελισμός, Κοίμησις, Ἀπόδοσις,
Σύναξις, Ὑπαπαντῆ, Ζωοδ. Πηγῆ, Ἀγία
Σκέπη, Τιμία Ἐσθῆς, Ἀγία Ζώνη, Ἑορταί
θανμάτων καὶ Εἰκόνων Τῆς).

Ἐνας ἀνεκτίμητος «πανδέκτης», πραγματικὸ
θησαύρισμα κηρυγμάτων ἐποικοδομητικοῦ περιεχο-
μένου ποῦ ἀνταποκρίνεται στὶς λειτουργικὲς καὶ
εορτολογικὲς ἀπαιτήσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλη-
σίας.

Σελίδες 516, δεχ. 800.

Γράφατε: Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἰασιῶν 1 —
115 21 Ἀθήνα (τηλ. 722.8008).

Βιβλιοπωλεῖο: Δραγασανίου 2, Πλατ. Κλαυ-
θμώνος, τηλ. 322.8637.

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Κάτω τὰ χέρια ἀπὸ τὰ παιδιά!

Σύμφωνα μ' ἐκτιμήσεις τοῦ Ἰνστιτούτου Ὑγείας τοῦ Παιδιοῦ (Ι.Υ.Π.) τοῦ μοναδικοῦ φορέα πὸν ἀσχολεῖται ἐρευνητικὰ καθὼς ἐπίσης καὶ θεραπευτικὰ μὲ τὸ θέμα τῆς κακοποίησης τῶν παιδιῶν στὴ χώρα μας, μποροῦμε νὰ ποῦμε πὼς σὲ 4.000 ἀνέρχεται ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἑλληνόπουλων - θυμάτων κάθε χρόνου. Ἀπ' αὐτὰ, περισσότερα ἀπὸ ἑκατὸ πεθαίνουν, ἐνῶ ἄλλα τόσα περὶπου θὰ ζήσουν τὴν ὑπόλοιπη ζωὴ τους μὲ σοβαρὴ ἀναπηρία. Τὰ στοιχεία αὐτὰ εἶναι ἀποτέλεσμα ἐρευνητικῶν προγραμμάτων πὸν πραγματοποιήθηκαν τὴν περίοδο 1978 - 1987, χρηματοδοτήθηκαν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Ὑγείας καὶ Πρόνοιας καὶ περιέλαβαν 350 περὶπου οἰκογένειες ἀπὸ τὴν Ἀθήνα καὶ τὸν Πειραιᾶ. Ἐπομένως οἱ ἀριθμοὶ δὲν μποροῦν νὰ θεωρηθοῦν ἀντιπροσωπευτικοὶ γιὰ ὅλοκληρο τὸν ἐλληνικὸ χῶρο. Κατὰ πᾶσα πιθανότητα κάθε χρόνο ἔχουμε πάνω ἀπὸ 20.000(!) νέες περιπτώσεις κακοποίησης καὶ παραμέλησης...

Δείγμα κι αὐτὸ πολιτισμοῦ! Ἀσφαλῶς, θὰ ἰσχυριστοῦν μερικοί, σὲ ὑπανάπτυκτες χώρες τὰ πράγματα εἶν' ἀκόμη πιὸ σοβαρά. Ἄς μὴν ἐπαναπανόμαστε ὅμως μὲ παρόμοιες συγκρίσεις. Καιρὸς, οἱ Ρωμαῖοὶ νὰ δοῦμε κατὰματα τὴν τραγικὴ πραγματικότητα καὶ σὲ ἀναφερόμενο καὶ σ' ἄλλα ἐπίπεδα. Ἄλλιῶς, ἄς πάψουμε νὰ κομπορρημονοῦμε γιὰ τὸ «αὔριο τῆς Ἑλλάδας μας». Αὐτὸ «αὔριο», τό.. σήμερα καὶ τό.. χθὲς τὸ καταδικάζουν μέσα στὸ γύψο καὶ στ' ἀναπηρικὰ σίδερα!

Ἑλληνοσώτρεα!

Ἀληθινὰ κινητήρια δύναμη τῶν Ἑλλήνων στὸν τίμιον ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐδαφικὴ ἀκεραιότητα καὶ πνευματικὴν τους ἀνεξαρτησία καὶ πολιτικὴ ἐλευθερία (καὶ τὸ 1940 ἦταν ἡ ζωντανή τους Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ Πίστη).

Ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ἔγινε προστάτης τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνα. Ἡ Ἐκκλησία μὲ τὴ Διακήρυξη τοῦ τότε ἀρχιεπισκόπου Χρυσάνθου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κάλεσε ὅλους τοὺς Ἑλληνες στὸν «ἅγιον ὑπὲρ πίστεως καὶ πατριδος ἀμυντικὸν ἀγῶνα». Τὸ Πανελλήνιο Ἱερὸ Ἰδρυμα Ἐναγελιστορίας Τήνων διέθεσε στὴν ὑπηρεσία τοῦ Ἐθνικοῦ ὄλου τὸν τὴν τιμαλφῆ ἀφιερῶματα καὶ λοιποὺς ἀξιόλογους θησαυροὺς του. Τὸ Ἅγιον Ὄρος ὑποστήριξε ἠθικὰ καὶ ὄλιγα τὸν ὑπέροχο ἐθνικὸ ἀγῶνα.

Θ ἄ ἦ ταν ν τ ρ ο π ῆ!

Θ ἄ ἦ ταν ν τ ρ ο π ῆ νὰ διδάσκονται ἀρχαῖα ἑλληνικὰ σὲ Γυμνάσια ἀπὸ τὴ Γαλλία ὡς τὴ Σεβερῆ, νὰ ἐξετάζεται ἀπὸ γέτος μέγα μέρος τῶν ὑποψηφίων τῶν Ἀνωτ. Σχολῶν τῆς Ἱταλίας στὰ ἀρχαῖα ἑλληνικά, νὰ δλοκληρῶνει ἀκριβῶς γέτος τὸ Πανεπιστήμιο Καλιφόρνιας (ΗΠΑ) τὸ ἔργο τῆς καταχώρησης ΟΛΩΝ τῶν ἀρχαίων κειμένων καὶ λέξεων σὲ «ἐγκέφαλο» μετὰ ἀπὸ 15 χρόνια ἐργασίας, κι ἐμεῖς νὰ ὑποβαθμίζουμε τὴ διδασκαλία τῆς ἀρχαίας μας γλώσσας, στὴν ὁποία στηρίζεται βασικὰ ἡ νέα, αὐτὴ πὸν μιλάμε.

Θ ἄ ἦ ταν ν τ ρ ο π ῆ νὰ τροφοδοτοῦνται σήμερα ὅλες οἱ γλώσσες τῆς γῆς μὲ ὄρους φιλοσοφικούς, τεχνικούς, ἐπιστημονικούς ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικά κι αὐτὰ νὰ παραμερίζονται στὴ χώρα ὅπου γεννήθηκαν.

Εἶναι κακό;

«Νέες συγκρούσεις στὸ Λίβανο μὲ ἑκατοντάδες νεκρούς», ἀκούγεται μιὰ σοβαρὴ ἀνδρική φωνὴ ἀπ' τὸ ραδιόφωνο καὶ τρυπᾷ τὴν καρδιά μου. Φοβᾶμαι νὰ τὸ πιστέψω διὸ ὁ ἄνθρωπος σκοτώνει ἄνθρωπο. «Ὅλοι τὸ ἴδιο θὰ καναν σὲ περίπτωση πολέμου», λέν οἱ μεγάλοι ὅμως τί ξέρουν αὐτοί; Ἐγὼ ξέρω. Ἐξέρω διὸ γεννιοῦνται χιλιάδες παιδιά πλασμένα ν' ἀγαποῦν κι ἔπειτα νὰ πεθαίνουν, γίνονται τροφὴ στὸ ἀχόρταγο στόμα τοῦ πολέμου.

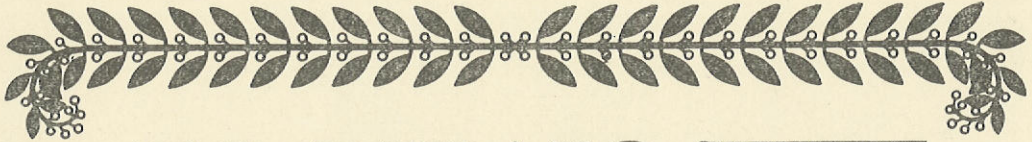
Ἔτσι μοῦ ῥχεται νὰ βάλω τὰ κλάματα. Εἶναι κακὸ ν' ἀγαπᾶς τὴ ζωὴ, τὸν ἄνθρωπο, τὰ παιδιά;...» (ἀπόσπασμα ἀπὸ μαθητικὴ ἔκθεση).

Ποῖος εἶπε διὸ οἱ νέοι μας ἐνδιαφέρονται μόνο γιὰ τὴν «πλάκα» τους, ἀδιαφορώντας γιὰ τὰ καντὰ προβλήματα τῆς ζωῆς;

Μιχαὴλ Γαλανοῦ

«ΒΙΟΙ ΑΓΙΩΝ»

Λίαν προσεχῶς κυκλοφορεῖ σὲ γ' ἔκδοσιν ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία, τὸ μνημειῶδες ἔργο τοῦ μεγάλου συγγραφέως. Ἀληθινὸ θησαύρισμα γιὰ κάθε διδλιοθήκη.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Ι. Ε. Μειμάρη Δρ. Φ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΑΡΑΒΙΚΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΑΣ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΣΙΝΑ

Κάθε τι που αναφέρεται στους φάρους της Ὁρθοδοξίας, έξω από τὸν ἑλλαδικὸ χῶρο, στὰ πέρατα τοῦ κόσμου, εἶναι φυσικὸ νὰ συγκινεῖ ἰδιαίτερα καὶ νὰ δημιουργεῖ ξεχωριστὰ αἰσθήματα. Πολὺ περισσότερο μάλιστα, ὅταν πρόκειται γιὰ τὸ πολυῦμητο Ὁρος Σινᾶ, πὸν κάθε τόσο, μέσα στοὺς αἰῶνες, μᾶς πληροφορεῖ γιὰ τοὺς ἀτέλειωτους θησαυροὺς τῆς πνευματικῆς κληρονομιάς του.

Μιά τέτοια ἐκπληξὴ ὑπῆρξε καὶ ἡ ἀνεύρεση χειρογράφων τὸ 1975, μεγάλης ἐπιστημονικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς σημασίας.

Τὸ ἐνδιαφέρον ἱστορικὸ τῆς ὄλης περιπέτειας, ἀνεύρεσης τοῦ πλοῦσιου αὐτοῦ, πνευματικοῦ ὑλικοῦ τὸ περιγράψει γλαφυρὰ καὶ μὲ ὄλες του τὶς λεπτομέρειες, ὁ Ὁμ. Καθηγητῆς κ. Μᾶρκος Σιώτης, στὸ βιβλίον του «Αἱ τελευταῖαι ἀνακαλύψεις ἀρχαίων χειρογράφων».

Ἐπίσης καὶ ὁ κ. Ἰ. Ε. Μειμάρης στὸ βιβλίον του αὐτό, ἔκδοση τοῦ Ἰδρύματος Ἐρευνῶν, ἀναφέρεται στὴν εἰσαγωγή, στὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἦρθαν στὸ φῶς τὰ πολύτιμα χειρόγραφα τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τὸ πῶς ἔσπευσε ἀπὸ καθῆκον ἐκεῖ ἐκ τῶν πρώτων, γιὰ νὰ προσφέρει τὶς ἐπιστημονικῆς γνώσεις του καὶ νὰ βοηθήσει στὴν καλύτερη ἀξιοποίηση τοῦ ὅλου ὑλικοῦ.

Καρπὸς τῆς ἐργασίας του ὑπῆρξε τὸ βιβλίον του αὐτό, πὸν περιλαμβάνει μέρος τῶν χειρογράφων πὸν βρέθηκαν καὶ μάλιστα τῶν ἀραβικῶν, στὰ ὁποῖα εἶναι ἐξειδικευμένος.

Πλήρη βιβλιογραφικὴ ἀνάλυση τοῦ βιβλίου κάνει ὁ κ. Μ. Σιώτης στὸ περιοδικὸ «Θεολογία» (τ. 1, 1986, σελ. 251). Ξεφυλλίζοντας ὁμως κανεὶς καὶ μόνο, τὴν εἰδικὴ αὐτὴ ἔκδοση, θαυμάζει τὴν

αἰσθητικὴ ἐμφάνιση, τὴν κατάταξη τῆς ὕλης, τὸ μόχθο καὶ τὴν ἐπιμονὴ τῆς ἔρευνας, καθὼς καὶ τὴν ἀγάπη, τὸ ἐπιστημονικὸ πάθος τοῦ κ. Μειμάρη γιὰ τὴν ἀριτία παρουσίαση τοῦ βιβλίου αὐτοῦ.

Πρόκειται γιὰ μνημειῶδες ἔργο τῆς βιβλιογραφίας μας, ὄχι μόνο ἐξαιτίας τοῦ περιεχομένου, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀρτίας, ἐπιστημονικῆς παρουσίας του.

«Ὁ κατάλογος τῶν εὑρεθέντων τὸ 1975 ἀραβικῶν χειρογράφων εἰς τὴν Μονὴν Ἁγίας Αἰκατερίνης τοῦ Σινᾶ περιλαμβάνει εἰς δύο γλώσσας, τὴν ἑλληνικὴ καὶ ἀραβικὴν, τὴν περιγραφὴν 70 μεμβρανῶν καὶ 85 χαρτῶν χειρογράφων κωδίκων οἱ ὁποῖοι χρονολογοῦνται ἀπὸ τοῦ 859 ἕως τοῦ 1289 μ.Χ. μὲ ποικίλα χρονολογικὰ συστήματα. Πρόκειται γιὰ λειτουργικά, πατερικά καὶ ἀσκητικὰ κυρίως χειρόγραφα, τὰ ὁποῖα ἦσαν συσσωρευμένα καὶ λησμονημένα εἰς παλαιὰν βιβλιοθήκην ἢ ἀποθήκην τινὰ τῆς Μονῆς».

Ἐξάλλου ἡ ἐξαιρετὴ, ἔγχρωμη εἰκονογράφηση τοῦ βιβλίου συγκροτεῖ μιὰν ἔκδοση, ὄχι μόνο ἱστορικῆς σημασίας, ἀλλὰ καὶ ἐπιστημονικῆς, καλλιτεχνικῆς ἀριότητος.

Δωροθέου Μοναχοῦ ΤΟ ΑΓΙΟ ΟΡΟΣ

Κάθε φορὰ πὸν ἀποφασίζει κανεὶς ν' ἀσχοληθεῖ, νὰ μιλήσει ἢ τὸ σπουδαιότερο, νὰ γράψει γιὰ τὸ Ἅγιο Ὁρος, πρέπει νὰ ἀναλογίζεται, ὄχι μόνο τὸ μεγαλεῖο τοῦ Ἁθῶ καὶ τῆς ἱστορίας του, ἀλλὰ καὶ τὶς εὐθύνες πὸν ἐπωμίζεται ἀπέναντι στοῦ Θεοῦ καὶ στοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ ἱστορικὸ καὶ τὸ πνευματικὸ περιεχόμενο τοῦ Ὁρους εἶναι πολὺ θαρῶ. Καὶ γιὰ νὰ τὸ σηκώσει κανεὶς χρειάζεται ἰκανότητα, μόχθο καὶ φόβο Θεοῦ. Στοιχεῖα πὸν διαθέτει ἀσφαλῶς ὁ μοναχὸς Δωροθέος καὶ ἐπιπλέον τὴ βίωση, ἀφοῦ εἶναι γέροντας τῆς μοναστικῆς πολιτείας.

Τὸ δίτομο βιβλίον τοῦ ἀγιορείτη συγγραφέα εἶναι πλοῦσιον καὶ κατατοπιστικόν, καλύπτοντας ὄλη τὴ ζωὴ καὶ τὴν πνευματικὴ τοπογραφία τοῦ ἁγιάννου Ὁρους.

Χωρίζεται σὲ τέσσερις μεγάλες ἐνότητες.

Στὴν πρώτη γίνεται λόγος γιὰ τὴ γενικὴ ἱστορία τοῦ Ὁρους.

Στὴ δευτέρῃ ἐνότητι ἀναφέρεται στὴν ἱστορία τῆς κάθε Μονῆς καὶ Σκήτης.

Στὴν τρίτῃ θίγει τὴν πνευματικὴτητα τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Καὶ στὴν τέταρτῃ ἐνότητι εἶναι ἓνα μεγάλο γλωσσάριον.

Ἀκολουθοῦν κατατοπιστικῆς σημειώσεως καὶ παραπομπῆς καὶ πλοῦσιον βιβλιογραφία, πὸν ὀλοκληρώνουν ἓνα σημαντικό ἔργο γιὰ τὸ Ἅγιο Ὁρος, τὸ ὁποῖο δίκαια ἀπέσπασε καὶ τὸν ἔπαινον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

Τὸ ἔργο δίνει ἔτσι μιὰ σφαιρικὴ ὄψη μὲ στοιχεῖα ἀφθονα, κρίσεις καὶ ἀπόψεις, τὰ ὁποῖα κατευθύνουν σωστὰ τὸν πραγματικὸ ἢ νοερὸ προσκυνητὴ τοῦ Ἁγίου Ὁρους σ' ὄλη τὴ ζωὴ καὶ ἱστορικὴ κίνηση τοῦ Ἁθῶ. Εἶναι ἓνα ἔργο δηλ. τοῦ ὁποῖου ἡ ὑπευθυνότητα καὶ ἡ αὐθεντικότητα ὑπηρετοῦν ἀληθινὰ στὴν προσέγγιση καὶ στὴν κατανόηση τῆς μοναστικῆς πολιτείας πὸν στίς μέρες μας εἶναι ὁ τηλαυγὴς φάρος ζωῆς, ὀρθοδοξίας καὶ σωτηρίας. Φς.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΑΡΑΒΙΚΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΑΣ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΣΙΝΑ

ΘΕΜΑΤΑ ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ

των Έφημερίων διευκρινίζονται με το ύπ' αρ. 78265/2207/10.9.87 έγγραφο του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, που κοινοποιήθηκε στις Έρεές Μητροπόλεις με το Φ. 031/158/Α1/536/18.9.87 έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας. Το έγγραφο του Γ.Λ.Κ. έχει ως εξής:

«Με την αριθμ. 24711/11683/28.2.85 Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 131/Β/85) επεκτάθηκε ο Ν. 1505/84 και στους διαβαθμισμένους κληρικούς και καθορίστηκαν τὰ μισθ. κλιμάκια στὰ όποια θὰ εξελίσσονται οί Ιερείς αναλόγως τών τυπικών τους προσόντων.

»Υστερα από τις παραπάνω διατάξεις έπαισαν πλέον νά έχουν Ισχύ όρισμένες διατάξεις (Ν. 346/76 άρθρο 3 παρ. 3, Π.Δ. 541/76 άρθρο 3) οί όποιες καθόριζαν διαφορετικά την μισθολογική εξέλιξη Ιερέων σε συνάρτηση με τό θαμολόγιο.

»Κατά συνέπεια οί Ιερείς που δέν είχαν τελειώσει την ειδική έπιμορφωτική Σχολή του Ν. 346/76 και αυτοί που είχαν έγγραφει στὰ Μέσα Έκκλ. Φροντιστήρια και στη συνέχεια διέκομαν τή φοίτησή τους ανήκοντες πάντα στη Δ' μισθολογική κατηγορία θὰ εξελιχθούν στὰ ΜΚ τής κατηγορίας αυτής».

ΤΟ ΟΡΙΟ ΑΠΟΔΟΧΩΝ ΙΕΡΕΩΝ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

ρυθμίστηκε μετά από πρόσφατη απόφαση του Έλεγκτικού Συνεδρίου (ύπ' αρ. 1245/23.6.87), τό όποιο έκρινε ότι ή διάταξη του άρθρου 24 του Νόμου 1400/83, με την όποία καθοριζόταν τό ανώτατο όριο αποδοχών τών Ιερέων - εκπαιδευτικών (μέχρι τὰ 3/5 τών ακαθαρίστων αποδοχών του Προέδρου του Άρείου Πάγου) είναι ά ν ί σ χ υ ρ η. Άντ' αυτής πρέπει νά εφαρμοζεται ή διάταξη του άρθρου 6 του Ν. 1256/82 όπως αντικαταστάθηκε με τό άρθρο 33 του Ν. 1326/83. Την ίδια άποψη είχε διατυπώσει και τό Συμβούλιο τής Έπικρατείας με την ύπ' αρ. 1030/85 απόφαση τής Όλομελείας του. Ήδη ή άσυμφωνία μεταξύ τών δύο Δικαστηρίων έχει άρθεί, μετά από συντονισμένες έέργειες του συνδικαλιστικού όργάνου τών Ιερέων - εκπαιδευτικών.

Σχετικά τό Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (Δ/ση 4η Μισθολογίου) με την ύπ' αρ. 87638/2410/4.9.87 έξαιρ. έπέιγουσα έγκύκλιό του προς τό Δημόσια Ταμεία, τό Υπουργείο Παιδείας κ.λπ.

Του κ. Εύαγγέλου Π. Λέκκου

έδωσε σχετικές οδηγίες και διευκρινήσεις έπί του θέματος. Μεταξύ άλλων σημειώνεται στην έγκύκλιο:

«2. Για τή μισθοδοσία τών Ιερέων - Έκπ/κών Ισχύουν οί διατάξεις τής αριθμ. 111624/4076/85 κοινής Υπουργικής άπόφασης (ΦΕΚ 730/Β' /85) που κυρώθηκε με τό Ν. 1643/86.

Δηλ. οί Έρεείς - Έκπ/κοί θὰ καταταγούν στα Μ.Κ. του Ν. 1505/84 μόνο στη θέση του έκπ/κού από την όποία θὰ λαμβάνουν όλες τις άποδοχές τής θέσης αυτής, ένω από τή θέση του Έρεά θὰ εξακολουθούν νά παίρνουν τις άποδοχές που έπαιρναν πριν από την 1.1.85 (θασικό μισθό και χρονοεπίδομα με τις προϊσχύουσες του Ν. 1505/84 διατάξεις).

»Έπειδή σύμφωνα με καταγγελίες που γίνονται με μορφή παραπόνων, όρισμένες Υπηρεσίες (άπό παραδρομή ίσως) μισθοδοτούν τους Ιερείς - έκπ/κούς και από τις δύο θέσεις με τό ένιαίο μισθολόγιο και όχι σύμφωνα με τις άνωτέρω διατάξεις, παρακαλούμε για τήν πιστή έφαρμογή τών προαναφερομένων διατάξεων.

»Στις περιπτώσεις θέβαια, που από έλέγχους που θὰ γίνουν από έπιθεωρητές διαπιστωθεί μη έφαρμογή τών διατάξεων που Ισχύουν για τήν μισθοδοσία τών Ιερέων - έκπ/κών, θὰ επιβάλλονται άυστηρές κυρώσεις στους ύπευθύνους...».

ΠΡΟΣΤΑΤΗΣ ΑΓΙΟΣ ΤΗΣ ΕΛ.ΑΣ.

μετά την ένοποίηση τών δύο Σωμάτων (Έλληνικής Χωροφυλακής και Άστυνομίας Πόλεων) άνεγνωρίσθη ό "Άγιος Άρτέμιος, με Διάταγμα που υπέγραψε στις 28 Σεπτεμβρίου ό Πρόεδρος τής Δημοκρατίας. Ή μήμη του Άγίου τιμάται στις 20 Όκτωβρίου.

Ή άναγνώριση έγινε έπειτα από σχετική εισήγηση και έέργειες του προϊσταμένου τής Θρησκευτικής Υπηρεσίας τής Έλληνικής Άστυνομίας άρχιμ. κ. Εύσεβίου Πιστολή προς τήν Έερά Σύνοδο και τό Υπουργείο Δημοσίας Τάξεως. Στην εισήγησή του έκθέτει λεπτομερώς τους λόγους για τους όποιους προτείνεται ό ύπ' όψη "Άγιος ως προστάτης του Σώματος, τους όποιους δέχθηκε ή Έερά Σύνοδος. Ειδικό άφιέρωμα στο θέμα κάνει τό τελευταίο τεύχος του περιοδικού «Παλμοί» τής Θρησκευτικής Υπηρεσίας τής Έλληνικής Άστυνομίας.